

Ankestyrelsen

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Hørings svar over forslag til lov om velfærdsaftaler (SÆM sagsnr. 2020-10563)

Social- og Ældreministeriet har den 15. februar 2021 bedt om Ankestyrelsens bemærkninger til udkast til lov om velfærdsaftaler.

For så vidt angår daginstitutionsområdet bemærker Ankestyrelsen, at der i lovforslagets § 7, stk. 2, også bør henvises til dagtilbudslovens § 78a, da der i forslaget § 7, stk. 2, er henvist til, at dagtilbudslovens § 81, stk. 1, 1. pkt., ikke kan fraviges, og da § 81, stk. 1, 1. pkt., indeholder en henvisning til reglerne i § 78a.

For så vidt angår ældreområdet har Ankestyrelsen noteret sig formuleringen af klagebestemmelsen i § 15 i lovudkastet, hvoraf det fremgår, at både afgørelser efter § 11, stk. 1, og afgørelser truffet efter regler udstedt af kommunen i medfør af § 11, stk. 2, vil kunne påklages til Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen har endvidere noteret sig, at det fremgår af de specielle bemærkninger til den foreslåede § 15, at udformningen af bestemmelsen skal sikre, at kommunalbestyrelsens afgørelser kan påklages, uanset at kommunalbestyrelsen endnu ikke måtte have udstedt nærmere regler efter den foreslåede § 11, stk. 2. Det fremgår også, at det ikke vil være muligt at sikre samme sagsbehandling i ankeinstansen som i dag, da kommunerne sættes fri fra at levere konkrete ydelser efter servicelovens nuværende bestemmelser og krav om eksempelvis kvalitetsstandarderne, og at det dermed vil være vanskeligere for Ankestyrelsen at ændre afgørelser, hvorfor det i praksis må forventes, at Ankestyrelsen vil benytte sig af muligheden for at hjemvise i stedet.

3. marts 2021

J.nr. 21-7403

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Ankestyrelsen har forstået den foreslåede § 11, stk. 1 og 2, sådan, at hvis en kommune (endnu) ikke har fået fastsat regler i overensstemmelse med § 11, stk. 2, vil kommunen alene være bundet af kriteriet i § 11, stk. 1, om, at kommunen skal tilbyde borgeren den hjælp, borgeren har behov for.

Det er Ankestyrelsens umiddelbare vurdering, at det i disse situationer vil føre til, at kommunens afgørelse oftest vil skulle stadfæstes – og ikke hjemvises –, fordi Ankestyrelsen som altovervejende udgangspunkt ikke vil kunne tilsidesætte en kommunes vurdering af, at borgeren har fået den hjælp, borgeren har behov for. Det vurderes således, at der umiddelbart vil blive tale om en anderledes – og indskrænket – prøvelse af kommunernes afgørelser i forhold til, hvad der gælder i dag, og at prøvelsens intensitet i øvrigt i praksis vil afhænge af klarheden af de regler, som der i de enkelte kommuner udstedes i henhold til § 11, stk. 2.

I de specielle bemærkninger til § 11 fremgår det dog, at "det vil være en betingelse for at kunne fravige ovenstående bestemmelser, at der fastsættes nye regler, jf. den foreslåede § 11, stk. 2, i medfør af hvilke kommunen vil kunne træffe afgørelse." Ankestyrelsen vil opfordre til, at det tydeliggøres, hvori betingelsen består. Ankestyrelsen henviser til, at det – som ovenfor nævnt – fremgår af de specielle bemærkninger til den foreslåede § 15, at klagebestemmelsens udformning skal sikre, at kommunalbestyrelsens afgørelser kan påklages, selv om en kommune endnu ikke måtte fastsat regler efter den foreslåede § 11, stk. 2.

Ankestyrelsen vil også opfordre til, at det tydeliggøres, hvad de lokalt fastsatte regler kan gå ud på. I pkt. 3.5.2. i de almindelige bemærkninger fremgår det fx, at "det er vigtigt, at kommunerne ikke blot erstatter fravegne regler med nye lokale regler, så ældreplejen ikke opnår den ønskede frihed. Der er dog behov for at fastsætte regler om hjælpens art og udførelse af hensyn til borgerens retssikkerhed, jf. forslaget § 11, stk. 2". I de specielle bemærkninger til § 15 fremgår det bl.a., at det ikke vil være muligt at sikre samme sagsbehandling i ankeinstansen som i dag, "da kommunerne sættes fri fra at levere konkrete ydelser efter servicelovens nuværende bestemmelser og krav om eksempelvis kvalitetsstandarderne". Ankestyrelsen bemærker, at hvis der lokalt fastsættes regler, vil Ankestyrelsen kunne prøve, om kommunen overholder de lokalt fastsatte regler.

Ankestyrelsen bemærker hertil, at de friere rammer for kommunerne bl.a. også vil indebære, at Ankestyrelsen ikke vil have samme

muligheder som i dag for at fastlægge og udmelde fortolkningsbidrag til anvendelsen af reglerne f.eks. ved offentliggørelse af principmeddelelser.

Ankestyrelsen bemærker derudover, at det fremgår af beskrivelsen i både de almindelige bemærkninger og i de specielle bemærkninger til § 15, at der kan klages over en afgørelse (realiteten) og over den måde, hvorpå en sag er behandlet (formaliteten). Styrelsen skal i den forbindelse foreslå, at det, for så vidt angår prøvelse af realiteten, præciseres, at Ankestyrelsen foretager en retlig prøvelse og derfor prøver, om grundlaget for den skønsmæssige vurdering er korrekt, fx om kommunen har respekteret de almindelige forvaltningsretlige principper for lovlig forvaltning, og om der er sket fejl i sagsbehandlingen, men ikke prøver selve skønnet.

Ankestyrelsen bemærker i forlængelse heraf, at det fremgår af pkt. 3.5.1.9. i de almindelige bemærkninger, at der kan klages over formaliteten i forbindelse med en afgørelse, selv om realiteten ikke påklages. Ankestyrelsen vil opfordre til, at dette afsnit præciseres i overensstemmelse med det, der fremgår af de specielle bemærkninger til § 15, hvor det fremgår, at når der er truffet en afgørelse om realiteten i sagen, kan der klages over manglende eller mangelfuld sagsbehandling i forbindelse med afgørelsen.

Styrelsen tager forbehold for lovforslagets ressourcemæssige betydning for styrelsens tilsyn. Fravær af klageadgang og det friere skøn for kommunerne vil have betydning for, hvornår der kan være anledning til at rejse en tilsynssag.

Derudover vil vi gøre opmærksom på, at det ikke fremgår af forslaget, at der er taget stilling til betydningen for adgangen til mellemkommunal refusion efter retssikkerhedslovens § 9 c.

Ankestyrelsen bemærker også, at styrelsens prøvelse af de afgørelser, som kommunerne træffer efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 11, stk. 2, vil kunne indebære en betydelig opgave for Ankestyrelsen. Det gælder både i forhold til at fortolke reglernes indhold og ressourcemæssigt, da Ankestyrelsen har forstået det sådan, at reglerne kan variere inden for den enkelte kommune og fra kommune til kommune.

Ankestyrelsen finder endvidere, at beskrivelsen af gældende ret om hjemmehjælp er mangelfuld, idet det bl.a. ikke fremgår, at mulighederne for madordning og praktisk hjælp til madlavning er sideordnede, og at kommunen i de enkelte sager konkret skal tage stilling til borgerens behov. Der henvises til Ankestyrelsens praksis i principmeddelelser 3-19 og 11-19.

Ankestyrelsen har noteret sig, at det fremgår, at der i og efter forsøgsperiodens ophør vil blive gennemført en evaluering af erfaringerne med velfærdsaftaler. Ankestyrelsen indgår gerne i denne evaluering.

Venlig hilsen

Pernille Fejfer

Maria Schultz
Social- og Ældreministeriet

Dato: 03-03-2021
Deres ref.:
Vor ref.: ORG-2020-01215
Sagsbehandler: Christina Elling Skarving

Høringssvar til lovforslag til lov om velfærdsaftaler

BUPL takker for muligheden for at afgive høringssvar. De syv frihedsforsøg er en vigtig mulighed for at nytænke måden hvorpå vi fagligt leder, driver og udvikler vores velfærdsinstitutioner efter mange år med styring præget af new public management-tankegang.

Derfor er det også positivt at lovforslaget så tydeligt fastslår lovens intentioner om, at sikre større tillid og nærhed samt mindske unødvendigt bureaukrati og styring ved at give medarbejdere og ledere øget frihed og handlerum til at udvikle kvaliteten i velfærden til gavn for borgerne.

BUPL har en række konkrete bemærkninger til de dele af lovforslaget, der vedrører hhv. dagtilbudsområdet og skoleområdet. Afslutningsvist har vi samlet vores tværgående kommentarer, som er gældende for begge områder.

Bemærkninger til den del af lovforslaget, der vedrører dagtilbudsområdet

1. Manglende reference til den pædagogiske læreplans børnesyn og brede læringsforståelse § 8, stk. 8 som fortsat afsæt for det pædagogiske arbejde

Af den politiske aftale om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet af 9. december 2020 fremgår det at:

"I evalueringen [af frihedsforsøgene, red.] vil der bl.a. skulle ses på, om kommunerne har fra-veget reglerne om den pædagogiske læreplan og i givet fald, hvordan der alternativt er arbejdet med det pædagogiske grundlag og det brede børnesyn, der er bred konsensus om på dagtilbudsområdet."

BUPL antager at passussen fremhævet med fed betyder, at aftalepartierne er enige om, at det fortsat er læreplanens pædagogiske grundlag og brede læringsforståelse jf. dagtilbudslovens § 8 stk. 8, der skal være gældende, selvom dagtilbuddene i øvrigt frisættes fra form- og indholdskrav i dagtilbudslovens § 8 om den pædagogiske læreplan.

Derfor undrer det BUPL at passussen fremhævet med fed ikke kan genfindes i lovforslaget. I BUPL's optik er det afgørende at fastholde det pædagogiske grundlag og den brede læringsforståelse som afsættet for det pædagogiske arbejde. Ikke mindst set i lyset af, at det er en vigtig forudsætning for at dagtilbuddene kan indfri dagtilbudslovens formålsparagraf § 7, som lovforslaget ikke giver frihed fra. BUPL vil derfor kraftigt anbefale, at det kommer til at fremgå

tydeligt af loven, at det fortsat er det pædagogiske grundlag og den brede læringsforståelse jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 8, der er gældende.

2. Bestemmelser om ansvarsfordeling mellem ledelse og bestyrelse bør fastholdes

BUPL finder det bekymrende at dagtilbudslovens § 6 om lederens kompetence ift. den pædagogiske og administrative ledelse ikke er omfattet af de regler, der er undtaget fra frihedsforsøgene. På daginstitutionsområdet er faglig ledelse af det pædagogiske arbejde en kompleks og vigtig opgave, der har direkte indflydelse på den kvalitet, børn og forældre oplever. Det indebærer bl.a. ledelse af både medarbejdere, af det tværprofessionelle samarbejde og af samarbejdet med forældrene, og at man som leder er i stand til at indfri de politiske forventninger, der stilles til daginstitutionerne. Det kræver faglig ledelse tæt på praksis i samspil med det pædagogiske personale.

Behovet for faglig ledelse tæt på praksis må forventes i særlig grad at gøre sig gældende i en periode, hvor der gøres forsøg med tilrettelæggelsen af det pædagogiske arbejde uden for de vante rammer. Corona-krisen har endvidere understreget behovet for en effektiv og stærk faglig ledelse, der formår at skabe retning og tryghed for både medarbejdere, børn og forældre. Dertil kommer at den administrative ledelse også indebærer det budgetmæssige ansvar for institutionens daglige drift – Et ansvar, som BUPL vil være dybt betænkelig ved bliver uddelegeret uden at man sikrer, at de nødvendige kompetencer følger med.

BUPL ser derfor ingen saglige grunde til at eksperimentere med dagtilbudslovens bestemmelse om, at ansvaret for dagligt pædagogisk arbejde og drift utvetydigt er henlagt til ledelsen. BUPL vil derfor kraftigt anbefale at dagtilbudslovens §6 omfattes af de regler, der ikke gives frihed fra.

3. Regler for puljekriterier i forbindelse med statslige puljemidler bør tydeliggøres

Det fremgår ikke af lovforslaget i hvilket omfang der gives – eller ikke gives – frihed fra kriterier i forbindelse med tildeling af statslige puljemidler. Herunder midler til sociale normeringer eller minimumsnormeringer i daginstitutionerne. I forbindelse med indgåelsen af den politiske aftale om velfærdsaftalerne blev det imidlertid fra politisk side tydeligt tilkendegivet, at frihedsforsøgene ikke indebærer frisættelse fra puljekriterier, herunder ift. indfasning af minimumsnormeringer. Dette bør fremgå tydeligt af lovforslaget.

Bemærkninger til den del af lovforslaget, der vedrører folkeskole og SFO

BUPL vil indledningsvist bemærke tilfredshed med at lovgivningens krav i forhold til friplads og søskendetilskud i SFO fortsat skal efterleves. Ligeledes at der stilles krav om, at undervisningen på de omfattede skoler fortsat skal være vederlagsfri. Det er endvidere særdeles positivt at forsøgskommunerne kan genindføre muligheden for at forældrene på baggrund af en fagprofessionel vurdering fra daginstitutionen kan træffe beslutning om udsat skolestart.

BUPL så gerne at dette blev indført i alle kommuner.

1. Frihed i forhold til fag og emner – mulighed for en anderledes skole for børnene

Det fremgår bl.a. af bemærkningerne, at forsøgene vil give vide muligheder for at *de enkelte fag og emner kan indgå i tværfaglige undervisningsforløb, projektorienteret undervisning m.v.*

Det imødeser BUPL med stor forventning bliver omsat i forsøgene. Der er brug for at gøre op med de mange skift og klassiske 45 minutters undervisning og i stedet have flere tematiserede og projektorienterede forløb, for at understøtte børn og unges motivation. BUPL håber at frihedsgraderne vil blive omsat med visionen om en varieret skoledag, hvor der er fokus på en legende tilgang.

2. Ledelse er afgørende for forsøget

Det fremgår af forslaget, at kommunalbestyrelsen vil kunne fravige reglerne om, at der ved hver skole ansættes en skoleleder og vil kunne tilrettelægge skolens ledelse på nye måder. BUPL mener imidlertid, at ledelse er en afgørende faktor i forsøgene. BUPL vil derfor anbefale, at frihedsgraderne genovervejes – og at der som minimum fastlægges et krav om faglig ledelse.

Ledelseskommisionen satte tilbage i 2018 fokus på nødvendigheden af faglig ledelse i den offentlige sektor. Konklusionen var, at det er vigtigt, at fx folkeskolens medarbejdere - både pædagoger og lærere - ledes professionsfagligt. Det vil være i tråd med Ledelseskommisionens anbefalinger, hvis skolen bliver ledet af en leder med en professionsfaglig uddannelse svarende til medarbejdernes. For at kunne få det optimale ud af de professionsfaglige medarbejdere, må skolen nøje overveje sammensætningen af skolens samlede ledelse.

3. Forårs-SFO inden skolestart

Der fremgår intet i lovforslagets bemærkninger om forårs-SFO. (betegnelsen for at de fleste kommuner overflytter børn fra børnehave til en fuldtids-SFO fx pr. 1. maj forud for, at børnene starter i børnehaveklassen i august).

BUPL forventer, at perioden i foråret, hvor mange børn overflyttes fra daginstitution til SFO inden skolestart er omfattet af forsøgene. Det er afgørende hvis forsøgene skal kunne arbejde med kvaliteten i overgangen mellem daginstitution og skole.

Det foreslås, at kommunerne kan fravige § 40 stk. 4. Det er ikke uddybet i bemærkningerne, men af denne paragraf i folkeskoleloven fremgår det, at skolefritidsordningen i forhold til børn inden børnehaveklassens begyndelse skal arbejde enten med de kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen eller med temaerne i den pædagogiske læreplan jf. § 8 i dagtilbudsloven.

BUPL vil foreslå, at det eksplicit fremgår af lovens bemærkninger, at det er det pædagogiske grundlags børnesyn og brede læringsforståelse, der skal være gældende selvom SFO inden skolestart frisættes fra kravene i § 40 stk 4.

4. Der bør fortsat være mål for det fritidspædagogiske arbejde i SFO

SFO'en er en afgørende del af de mindste børns dag i skolen. Det er derfor uforståeligt, at den er helt usynlig i lovforslaget. Det fremgår fx uden uddybende kommentarer, at de nuværende bekendtgørelseskrav om krav til indholdet af mål- og indholdsbeskrivelser for skolefritidsordninger vil kunne fraviges.

BUPL mener, at det bør præciseres, at det fortsat er hensigten, at der skal være særskilte mål og målsætninger for arbejdet i skolefritidsordningen, ligesom der fortsat skal være fokus på en fritidspædagogisk tilgang og på børnenes selvvalgte aktiviteter med henblik på at sikre børnenes medindflydelse på, hvad de skal foretage sig i skolefritidsordningen. Det

forhindrer ikke, at der i øvrigt kan arbejdes med samspil mellem temaerne eller projektforsøb på tværs af undervisning og SFO.

5. Pædagoger på tværs af undervisning og SFO

Allerede i dag arbejder pædagogerne i høj grad på tværs af undervisning og SFO. Men i lovforslaget glemmes pædagogerne og det pædagogiske personales opgaver i SFO, når der udelukkende henvises til *'det undervisende personale'*.

Det gælder fx i sætningen side 179: *Hensigten med forsøget er bl.a. at afprøve, hvordan opgaveløsning kan tilrettelægges og opleves lokalt af skoleledere, det undervisende personale, elever, forældre og skolebestyrelsen.*

BUPL vil konkret foreslå at sætningen i stedet lyder: *Hensigten med forsøget er bl.a. at afprøve, hvordan opgaveløsning kan tilrettelægges og opleves lokalt af skoleledere, lærere, pædagoger og øvrigt personale, elever, forældre og skolebestyrelsen.*

Det er vigtigt for pædagoger, der både arbejder i undervisning og med fritidspædagogik i SFO, at de fremgår tydeligt i formuleringerne om hensigten med forsøgene. Det er endvidere ikke sagligt at udelade en central personalegruppe i skole og SFO fra lovens bemærkninger.

Tværgående bemærkninger for både dagtilbudsområdet og skoleområdet

1. Undtagelser fra mulige yderligere frihedsgrader fra gældende lovgivning

BUPL bakker op om, at lovforslaget åbner for at der kan gives yderligere frihed fra gældende lovgivning såfremt kommunerne ønsker det. Der kan være spændende muligheder i fx at se på Servicelovens bestemmelser ift. tidlig indsats og rammerne for det tværprofessionelle samarbejde. BUPL noterer samtidig at det forudsætter politisk opbakning hertil fra aftalepartierne.

Det skal dog bemærkes at særlige forhold bør gøre sig gældende for arbejdsmiljølovgivningen, byggeloven og bygningsreglementet. Det er afgørende at frihedsforsøgene ikke får arbejdsmiljømæssige konsekvenser. Et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø er forudsætning for pædagogisk arbejde af høj kvalitet. Samtidig bør visse grundlæggende rettigheder omkring børnenes fysiske rammer i både dagtilbud, skole og SFO være sikret under frihedsforsøgene.

På samme vis er det afgørende, at det præciseres, at den kommunale styrelseslovs konteringsregler, herunder også ændringer i forsøgsperioden, heller ikke kan fraviges fsva. bl.a. kontering af udgifter på hhv. undervisnings- og SFO-del. BUPL så gerne at det blev indskærpet, at der bør være særlig opmærksomhed på en korrekt kontering af pædagogernes ressourceforbrug i henholdsvis skole og SFO i forsøgsperioden. Det er af betydning, når forsøgene skal evalueres. Frihedsgraderne vil kunne betyde store forskelle fra skole til skole – derfor er det vigtigt at det bliver tydeligt hvilke personaleressourcer, der er forbrugt i SFO – og hvilke i skolen.

BUPL vil i forlængelse af ovenstående foreslå, at det i afsnit 2 om lovforslagets baggrund tilføjes, at arbejdsmiljølovgivning, byggeloven, bygningsreglementet og den kommunale styrelseslovs konteringsregler ikke er blandt de regler, der kan gives yderligere frihed fra (markering med fed):

"Der vil således i perioden for velfærdsaftalerne kunne være behov for at etablere yderligere hjemler for at give kommunerne yderligere frihed fra gældende lovgivning, hvis der politisk er opbakning til sådanne konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader, og disse ikke kan imødekommes inden for gældende lovgivning, herunder forsøgsbestemmelser. Eventuel yderligere frihed fra gældende lovgivning omfatter ikke arbejdsmiljølovgivning, byggeloven og bygningsreglementet. Ligeledes kan den kommunale styrelseslov, herunder regler for opdeling af lønudgifter mellem SFO og undervisning, heller ikke fraviges"

2. Manglende tydelighed omkring lovforslagets konsekvenser for § 24a om samdrevede institutioner i folkeskoleloven

Jf. folkeskolelovens § 24a kan kommunalbestyrelsen efter indstilling fra bestyrelserne i hhv. dagtilbud og skole beslutte, at et dagtilbud og skole skal have fælles bestyrelse og ledelse. BUPL gør opmærksom på at lovforslaget ikke forholder sig til hvilke konsekvenser loven vil få for daginstitutioner og skoler, der er del af en samdreven institution med en skole og daginstitution samt evt. fritidstilbud.

Essensen bag §24a er at folkeskole og daginstitution, bortset fra ledelse og bestyrelse, fuldt ud drives efter bestemmelserne i hhv. Dagtilbudsloven og Folkeskoleloven. Daginstitutionen i samdrift arbejder f.eks. fuldt ud med dagtilbudslovens bestemmelser om pædagogisk læreplan.

I § 24a er bl.a. indsat "beskyttelsesregler" for de respektive forældrevalgte fra daginstitutionen og skolen under samdrift. Bestemmelser, der sikrer at høring og beslutninger - f.eks. om den pædagogiske læreplan - alene træffes af de forældrevalgte fra daginstitutionen. Det vil ikke være sagligt at frisætte institutionerne fra disse beskyttende regler.

Folkeskolelovens §24a udgør i forvejen en undtagelse fra hovedreglerne om ledelse og bestyrelser i hhv. folkeskoleloven og dagtilbudsloven. BUPL gør opmærksom på, at evt. separate frihedsforsøg for bestyrelsesbestemmelser i dagtilbudsloven ikke umiddelbart kan overføres til §24a, på grund af den fælles bestyrelse.

BUPL foreslår at ovennævnte forhold tydeliggøres i loven.

3. Lovforslaget mangler muligheden for at sikre øget overførselsadgang mellem årene uden sanktioner

Det fremgår af den politiske principaftale om velfærdsaftaler mellem regeringen og borgmestrene, at der så vidt muligt skal arbejdes med flerårige budgetter i de kommunale velfærdsaftaler med de omfattede skoler og daginstitutioner.

Dette forudsætter blandt andet en udvidet overførselsadgang. Men for kommunerne kan en udvidet overførselsovergang for forsøgsinstitutionerne enten betyde sanktioner som følge af budgetloven eller at kommunen er nødt til at reducere budgettet i et enkelt år på andre velfærdsområder.

BUPL mener, at hensigten om at forsøgene så vidt muligt skal arbejde med flerårige budgetter bør følges ad med en dispensation fra budgetlovens serviceramme for forsøgskommunerne, så merforbrug i forsøgsinstitutionerne i et enkelt forsøgs-år ikke risikerer at betyde, at kommunen pådrager sig en regnskabssanktion fra staten.

4. Kommunernes mulighed for at gøre forskel i frihedsgrader mellem skoler eller daginstitutioner i samme kommune

Det fremgår, at kommunerne med forsøgene får ret til at gøre forskel på skoler og dagtilbud i fht hvilke af lovens regler, der kan fraviges på den enkelte skole/institution. Fx i følgende tekststykke på side 180: *Dette indebærer, at kommunalbestyrelsen f.eks. vil kunne bestemme, at nogle folkeskoler i kommunen vil være omfattet af alle folkeskolelovens regler og regler fastsat i medfør heraf, mens andre folkeskoler helt eller delvist vil kunne fravige reglerne.*

BUPL mener, at dette bør følges af et krav om begrundelse fra kommunen, hvis nogle skoler (eller daginstitutioner) får frihed til at fravige en bestemmelse, mens andre ikke gør.

5. Lovforslagets forhold til aftaler mellem arbejdsmarkedets parter bør tydeliggøres

Lovforslaget kan ikke i sig selv ophæve eller justere på indgåede overenskomster og lokalaftaler mellem arbejdsmarkedets parter. Det bør derfor fremgå tydeligt af loven, at eksisterende overenskomster og lokalaftaler skal respekteres uden undtagelse i den lokale tilrettelæggelse af frihedsforsøgene. Eventuelle fravigelser vil skulle aftales mellem parterne.

Med venlig hilsen

BUPL og Lederforeningen i BUPL

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

(Sendt pr. mail til Maria Schultz via masz@sm.dk)

2. marts 2021

Børne- og Kulturchefforeningens høringssvar vedrørende udkast til lov om velfærdsaftaler

Børne – og Kulturchefforeningen (BKF) har ved mail fra Social- og Ældreministeriet af den 15. februar 2021 modtaget udkast til ovenstående lov om velfærdsaftaler med høringsfrist den 3. marts 2021.

BKF takker for muligheden for at afgive høringssvar.

BKF har behandlet udkastet til lov om velfærdsaftaler, for så vidt angår dagtilbuds- og skoleområdet og har følgende bemærkninger til lovudkastet:

Det følger af lovforslagets bemærkninger, at formålet med lovforslaget er at etablere hjemmel til, at syv udvalgte kommuner¹ på baggrund af velfærdsaftaler mellem regeringen og den enkelte kommune i en nærmere angivet periode, kan fravige lovgivning inden for dagtilbudsområdet, folkeskoleområdet og ældreområdet. Dette med henblik på at kommunen, tilbud, ledere og medarbejdere i højere grad har mulighed for at gentænke tilrettelæggelsen af indsatserne og med udgangspunkt i lokale ønsker og behov samt medarbejdernes faglighed, at skabe de bedst mulige tilbud og øge kvaliteten og nærværet i velfærden til gavn for borgeren.

BKF støtter en intention om gennem tillid, faglighed og øget lokalt handlerum at sikre større nærhed og kvalitet i velfærden i den offentlige sektor, herunder på dagtilbuds- og skoleområdet.

I forlængelse heraf ser BKF positivt på, at medarbejdere og ledere i fire udvalgte kommuner med lovforslaget fritages fra hovedparten af den statslige og kommunale regulering på dagtilbuds- og folkeskoleområdet i de kommende tre år. Herunder imødeser BKF, at forsøgene kan medvirke til at løfte kvaliteten af velfærden og arbejdsglæden hos medarbejderne.

---

¹ Helsingør og Rebild Kommuner på dagtilbudsområdet, Esbjerg og Holbæk Kommuner på folkeskoleområdet og Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner på ældreområdet.

BKF er dog af den opfattelse, at det er for snævert et fokus og begrænsende, hvis kommunerne, dagtilbuddene og skolerne kun fritages for henholdsvis dagtilbudsloven og folkeskoleloven, idet dagtilbuds- og skoleområdet naturligvis er underlagt langt mere lovgivning end henholdsvis dagtilbudsloven og folkeskoleloven. Dagtilbudsområdet reguleres bl.a. også af folkeskoleloven, arbejdsmiljøloven, databeskyttelsesloven mv. Ligesom skoleområdet også reguleres af serviceloven, dagtilbudsloven, arbejdsmiljøloven, databeskyttelsesloven mv.

Af lovforslaget og høringsbrevet fremgår det, at der vil blive givet mulighed for, at de udvalgte kommuner med visse begrænsninger kan træffe beslutning om, i hvilket omfang den omfattede lovgivning ikke skal gælde for kommunen eller de tilbud i kommunen, som kommunalbestyrelsen udpeger. Videre følger det, at i det omfang de udvalgte kommuner ikke træffer beslutning herom, finder den lovgivning, der er gældende for landets øvrige kommuner inden for de tre velfærdsområder, fortsat anvendelse. De udvalgte kommuner skal på forhånd oplyse, hvad de ønsker at frisættes fra.

Det opleves af BKF som overordnet at være paradoksalt og i modstrid med intentionen i regeringens udspil om velfærdsreform og velfærdsaftaler, at skulle indgå aftale om frisættelse, når fokus er på at fjerne al national lovgivning, og kommunen på samme måde fjerner kommunale regler og retningslinjer med henblik på mest mulig frisættelse. Ydermere giver det ikke mening, når målet er, at medarbejdere, ledere og borgere skal fritages mest muligt fra statslig og kommunal regulering med henblik på, at velfærden kan udvikles, og et større lokalt handlerum skabes.

BKF forstår, at velfærdsaftaler bygger på en tro på, at samfundet får velfærd af højere kvalitet med lokale løsninger tæt på borgerne. At det politiske niveau i højere grad skal bruge kræfterne på at sætte retning for velfærden og derfra overlade opgaven til de dygtige offentlige medarbejdere og ledere til at skabe tydelige resultater i den velfærd, borgerne modtager.

Således ønsker BKF stor frihed til kommunerne i forsøget, men også at forsøget ikke står i vejen for generelt at give mere frihed til skoler og institutioner på landsplan.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at der efter forsøgsperiodens ophør vil blive gennemført en evaluering af erfaringerne fra de syv kommuner, der indgås velfærdsaftaler med, herunder en evaluering af hvilke konsekvenser den omfattende frisættelse har haft for kvaliteten af indsatserne inden for de enkelte velfærdsområder, samt hvilke erfaringer der kan tjene som inspiration for andre kommuner.

BKF ønsker i forbindelse med en evaluering, at de gode erfaringer med frisættelsen, hvor indsatserne har bidraget til øget kvalitet inden for dagtilbuds- og skoleområdet, naturligvis skal inspirere kommunerne, deres ledere og medarbejdere bredt og bringes i anvendelse, hvor det giver mening.

Dette så flest mulige kommuner får mest mulig frihed til at løse opgaverne på børne- og undervisningsområdet uden for mange benspænd i dagligdagen.

Med venlig hilsen

På vegne af Børne- og Kulturchefforeningen

Henning Bach Christensen
Formand

Merete Villsen
Formand for Dagtilbudsnetværket

Gorm Bagger Andersen
Formand for Skolenetværket

26. FEBRUAR 2021

Høringssvar til forslag til lov om velfærdsaftaler

Indledningsvist takker Danmarks Idrætsforbund (DIF), Dansk Skoleidræt og DGI for muligheden for at afgive høringssvar til forslag til lov om velfærdsaftaler.

Som udgangspunkt er DIF, Dansk Skoleidræt og DGI positive overfor intentionen om at begrænse mængden af regler og krav til kommunes varetagelse af velfærdsydelser med henblik på at øge kvaliteten og nærværet i velfærden til gavn for borgerne. DIF, Dansk Skoleidræt og DGI anerkender vigtigheden af den lokale tilrettelæggelse af opgaveløsningen og ser dette som en styrke. Den seneste VIVE-evaluering af de tidligere frikommuneforsøg viser også positive resultater for borgerne.

I DIF, Dansk Skoleidræt og DGI er vi dog stærkt bekymrede for udsigten til, at frikommunerne på folkeskoleområdet med lovforslaget kan fravige:

- 1) folkeskolelovens §15 om at undervisningstiden skal tilrettelægges, så eleverne får motion og bevægelse i gennemsnitligt 45 minutter om dagen, og
- 2) § 3 stk. 4 om åben skole-samarbejde med det lokale idræts- og foreningsliv.

Det er i skolen, at vi som samfund har mulighed for at bevæge alle børn. Både de børn, der elsker idræt og er aktive i fritiden i den lokale idrætsforening, og de børn der gemmer sig, når der står idræt på skemaet, og som af fysiske/motoriske, sociale eller kulturelle årsager ikke føler sig trygge ved at bruge deres krop til fysisk aktivitet. Det er dermed i skolen, at vi kan så kimen til en livslang glæde ved at være fysisk aktiv og også påvirke gruppen af inaktive børn.

Mange skoler har endnu ikke implementeret bevægelse i undervisningen som en naturlig del af skoledagen, og med en drastisk forringet fysisk og mental sundhed blandt børn og unge som følge af covid-19 pandemien og frafald i foreningsdeltagelsen bør bevægelse i skolen og åben skole ikke kunne nedprioriteres. Tværtimod skal det fastholdes og styrkes.

DIF, Dansk Skoleidræt og DGI mener derfor, at man i forslaget bør tilføje hhv. folkeskolelovens § 15 og § 3 stk. 4 til lov om velfærdsaftalers § 9 stk. 2 som paragraffer kommunalbestyrelsen i frikommunerne på folkeskoleområdet ikke kan fravige.

Begrundelser for dette er uddybet nedenfor.

Børn og unges fysiske og mentale helbred er forværret under covid-19

Forskning på effekterne af covid-19 pandemien og nedlukningen viser, at børn og unges fysiske og mentale helbred er markant forværret. Derfor mener DIF, Dansk Skoleidræt og DGI, at vi netop nu skal gøre ekstra meget for at motivere børn og unge til at være fysisk aktive i fællesskaber i og udenfor skoletiden.

Under covid-19 pandemien, hvor eleverne i høj grad har modtaget online- eller nødundervisning, har mange elever oplevet, at idræt og bevægelseslektioner er blevet nedprioriteret. Undersøgelser viser, at hver tredje elev ikke har haft idræt og/eller andre bevægelseslektioner i relation til skolen i corona-tiden.

Nye tal fra Syddansk Universitet viser, at de 6-16-årige i gennemsnit kun er fysisk aktive i 32,6 minutter om dagen, og hele 88 procent af de adspurgte lever ikke op til anbefalingerne om 60 minutters daglig fysisk aktivitet under nedlukningen. Herunder er stort set alle de 6-16-årige mindre fysisk aktive end før nedlukningen, og de fleste er også mindre fysisk aktive end under første nedlukning i foråret 2020.

Inaktiviteten har desuden stor betydning for børn og unges fysiske sundhed. Undersøgelser fra SDU viser, at skoleelevernes kropsvægt, blodtryk og hvilepuls er steget markant. I en 8. klasse har eleverne taget 7,6 kg på i gennemsnit, og deres fedtprocent er stedet med knap 7 procent. Alt sammen tegn på forringet fysisk sundhedⁱ.

Også trivslen er styrtdykket blandt børn og unge under covid-19 pandemien. Undersøgelser viser, at hver 10. unge mellem 16 og 24 år nu ofte eller altid føler sig ensom, og at 18 procent af 7. og 9. klasses elever føler sig ensommeⁱⁱ. 6 ud af 10 børn angiver desuden, at de føler sig bekymrede under corona-krisenⁱⁱⁱ.

Bevægelse i skolen fremmer sundhed og trivsel

Der er efterhånden stærk evidens for, at bevægelse i skolen virker både sundheds- og trivselsfremmende. Det viser forskning fra bl.a. Syddansk Universitet^{iv} og slutevalueringen af folkeskolereformen gennemført af VIVE^v. Det er derfor essentielt, at man med lov om velfærdsaftaler rammesætter, at skolerne prioriterer bevægelsen yderligere under og efter covid-19-pandemien i stedet for at fritage skoler i udvalgte kommuner fra bevægelse i skolen.

Vigtigheden af fælles politisk mål

Vi ved fra implementeringsforskningen, at betydningen af fælles politiske mål er stor. Og politisk prioritering på både nationalt og kommunalt niveau har vist sig at være afgørende for, at skoler og skolernes medarbejdere fastholder interessen og opbakning til bevægelsesindsatsen^{vi}. Derfor frygter vi i DIF, Dansk Skoleidræt og DGI, at signalet om at tillade, at frikommunerne fraviger kravet om 45 min gennemsnit daglig bevægelse, vil påvirke implementeringen i frikommunerne, men også i landets øvrige 96 kommuner negativt.

Samarbejde mellem skoler og foreningsliv skal få børn og unge tilbage i fællesskaberne

Under covid-19 nedlukningen har idræts- og foreningslivet også været lukket ned. 8 ud af 10 af de 6-16-årige har ikke deltaget i hverken fysisk eller online foreningsrelateret fysisk aktivitet under nedlukningen, og mange børn og unge har derfor helt mistet forbindelsen til foreningslivet under nedlukningen. I DIF, Dansk Skoleidræt og DGI er vi bekymrede for, at en stor del af de børn og unge ikke kommer tilbage til foreningslivet, når det igen åbner uden restriktioner. Vi taber således mange børn og unge, som netop på bagkant af nedlukningen mere end nogensinde har brug for fysisk aktivitet og fællesskaber.

I DIF, Dansk Skoleidræt og DGI er vi derfor ligeledes bekymrede for, at frikommunerne på folkeskoleområdet kan fravige folkeskolelovens § 3 stk. 4 om den åbne skoles samarbejde med lokalsamfundets kultur-, folkeoplysnings-, idræts- og foreningslivⁱ. Den åbne skole og samarbejderne med det lokale idræts- og foreningsliv er med til at skabe kendskab og interesse for det lokale foreningsliv, og mange børn og unge får i forbindelse

ⁱ § 3 stk. 4: Skolerne indgår i samarbejder, herunder i form af partnerskaber, med virksomheder, institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lokalsamfundets kultur-, folkeoplysnings-, idræts- og foreningsliv og kunst- og kulturskoler, med lokale fritids- og klubtilbud og med de kommunale eller

med åben skole fornyet motivation til at blive en del af foreningslivet og prøve en ny idrætsgren af. Vi har brug for den motivation for at få vores børn og unge tilbage til de forpligtende fællesskaber, og vi mener derfor ikke, at det er tiden til at undtage kommuner fra folkeskolelovens krav om åben skole.

Vi står naturligvis til rådighed for spørgsmål og uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Niels Nygaard

Formand i DIF

Charlotte Bach Thomassen

Formand i DGI

Bjørn Friis Neerfeldt

Generalsekretær i Dansk Skoleidræt

¹ <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2021-02-19-skoleelever-tog-knap-8-kilo-paa-under-nedlukning-vi-risikerer-at-de-blive-syge>

² Partnerskabet om udsatte børn og unge under covid-19, 2020. Ingen børn og unge skal stå uden for fællesskaber : https://redbarnet.dk/media/6674/ensomhedsstrategi-okt-2020_partnerskabet-om-udsatte-boern-og-unge-under-covid-19.pdf

³ Børns Vilkår, 2020: <https://boernsvilkar.dk/nyheder/6-ud-af-10-unge-foeler-sig-bekymrede-under-coronakrisen/>

⁴ Bevægelse i skolen, SDU, 2020: [https://www.sdu.dk/da/om_sdu/institutter_centre/job_idraet_og_biomekanik/nyt_job/nv+undersogelse+gi-
ver+unik+indblik+i+boern+og+unges+bevagelse+i+loebet+af+skoledagen](https://www.sdu.dk/da/om_sdu/institutter_centre/job_idraet_og_biomekanik/nyt_job/nv+undersogelse+gi-
ver+unik+indblik+i+boern+og+unges+bevagelse+i+loebet+af+skoledagen)

⁵ Den længere og mere varierede skoledag, VIVE, 2020: [file:///C:/Users/LBI/Downloads/200117-Den-længere-og-mere-varierede-skoledag-En-ana-lyse-af-reformens-elementer%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/LBI/Downloads/200117-Den-længere-og-mere-varierede-skoledag-En-ana-lyse-af-reformens-elementer%20(2).pdf)

⁶ FIIBL 2018: https://issuu.com/fiib/docs/146107_sdu_move_magasin_nr_7_2018_2

kommunalt støttede musikskoler og ungdomsskoler, der kan bidrage til opfyldelsen af folkeskolens formål og mål for folkeskolens fag og obligatoriske emner.

Social - og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att.: Maria Schultz
masz@sm.dk

1. marts 2021

Høringssvar vedr. udkast til lov om velfærdsaftaler

S2021-000218
D2021-039315

Danmarks Lærerforening fremsender hermed høringssvar til høring over udkast til lov om velfærdsaftaler.

Danmarks Lærerforening bakker op om regeringens ønske om at gennemføre frikommuneforsøg på folkeskoleområdet. Med de rette forudsætninger kan forsøgene i Holbæk og Esbjerg resultere i værdifuld inspiration til skoleudvikling i resten af landet.

Foreningen hilser velkomment, at det overordnede formål med frisættelsen, som det er beskrevet i lovforslaget, skal være at styrke kvaliteten ved at give skoleledere og lærere mulighed for at tilrettelægge skoledagen og undervisningen i overensstemmelse med de lokale ønsker og behov. Det er en vigtig forudsætning, at kvalitetsudviklingen sker med udgangspunkt i lærernes og ledernes samarbejde, kompetencer og professionelle dommekraft. Gennem inddragelse af den lærerfaglige viden i lærerkollegierne, skabes der bedre muligheder for, at hver enkelt elev loftes fagligt og får øget sin trivsel.

I lovforslaget på side 10 beskrives det, at der efter forsøgsperiodens ophør bliver gennemført en evaluering. Det hedder at der vil være fokus på sammenhængen mellem frisættelsen og kvaliteten af indsatserne, samt hvilke erfaringer der kan tjene som inspiration for andre kommuner.

Foreningen finder, at der fra starten af forsøgene bør indtænkes et evalueringdesign og et program for efterforskning, gerne med afsæt i de eksisterende skoleforskningsmiljøer. Det er vigtigt, at der fra begyndelsen indtænkes en kvalificeret plan for, hvordan de gode og evt. dårlige erfaringer opsamles og behandles. Det vil øge sandsynligheden for at skabe resultater til glæde for kommuner og folkeskoler over hele landet. Foreningen bidrager gerne til en kvalificering af form og indhold i en sådan evaluering.

Foreningen skal afslutningsvis understrege, at vores fælles folkeskole har en overordnet, almendannende opgave, som det er formuleret i folkeskolelovens formålparagraf. Det gør folkeskolen til en samfundsbærende institution, og er en grundlæggende kvalitet som frikommuneforsøgene bør respektere.

Med venlig hilsen

Jan Bauditz

København d. 3. marts 2021

Til

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Fremsendt som e-mail til masz@sm.dk med følgende angivelse i emnefeltet "Høring – udkast til lov om velfærdsaftaler. Danmarks Private Skoler".

Vedr. Høring vedr. udkast til lov om velfærdsaftaler

I høringsbrev af 15. februar 2021 anmoder Social- og Ældreministeriet om eventuelle bemærkninger vedrørende ovenstående. Foreningen Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier takker for muligheden til at give vores synspunkter til kende.

Foreningen anerkender målet med loven, der bl.a. understøtter den lokale skoles bestemmelsesret. Som forening for frie og private skoler finder vi denne ret essentiel. Vi finder "frihedseksperimentet", der skal foregå i visse kommuner frem til 2024, yderst interessant, ikke mindst fordi kommunerne på mange områder får udvidede frihedsgrader i forhold til de gældende regler for frie og private skoler, der er underlagt mange af de samme krav som folkeskolerne.

Foreningen anholder visse bemærkninger i lovforslaget, der direkte henviser til, at den frihed folkeskolerne i frikommunerne får, svarer til den som de frie og private grundskoler allerede har. Her vil foreningen fremhæve forståelsen af det centrale begreb "stå mål med-kravet":

I lovudkastet, i forbindelse med folkeskolerne i frikommunernes ret til at give en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, henvises der til, at dette krav også gælder for frie grundskoler, hvilket er korrekt jf. grundlovens §76.

I forståelsen af stå mål med kravet, henvises der i bemærkningerne til Børne- og Undervisningsministeriets vejledning nr. 145 af 23. juli 2001 om undervisningspligtens opfyldelse i friskoler og private grundskoler og tilsynet hermed. Der henvises til, at der her gives et vejledende bud på, hvad der ligger i, at undervisningen står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Selv om denne vejledning på flere områder fortsat er gældende, er den på de fleste områder forældet i forhold til de lovændringer, der har været på området siden, herunder ift. stå mål med-kravet og i forhold til tilsyn. Således er der naturligvis ikke i vejledningen fra 2001 taget hensyn til lovændringen i Lov om friskoler og private grundskoler (LOFP) i 2005, der bl.a. indebærer strengere krav til relationen mellem den frie grundskoles målformuleringer og folkeskolens.

En fri grundskoles undervisning i børnehaveklassen til 9. klasse¹ skal stå mål med den, der gives i folkeskolen (§ 1, stk. 2 i LOFP). En fri grundskole skal leve op til en række målkrav for undervisningen og leve op til en række krav til beskrivelsen af skolens mål og planer for undervisningen (§1a, 1b og 1.c i LOFP). Det har siden 2005 været den frie grundskoles ansvar, at skolens udfærdigede mål og planer for undervisningen

---

¹ En fri grundskole kan tilbyde undervisning på 10. klassetrin. Hvis skolen betegner undervisningen på 10. klassetrin som "10. klasse", skal undervisningen leve op til kravene til undervisningen i 10. klasse jf. folkeskoleloven på en række basale områder. Den frie grundskole er ikke forpligtet til at tilbyde 10. klasse. Den kan tilbyde undervisning under betegnelsen "10. klassetrin", som har et helt andet indhold end 10. klasse i folkeskolen.

lever op til, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, og ligeledes at der er overensstemmelse mellem skolens undervisningsmål og planer og skolens faktiske praksis². Det er vigtigt at understrege, at den fri grundskole i udstrakt grad selv kan beslutte, hvordan den vil organisere sin undervisning frem mod målopfyldelsen, men en fri grundskole skal f.eks. kunne redegøre for, at den står mål med folkeskolens obligatoriske fag og folkeskolens obligatoriske emner.

Børne- og Undervisningsministeriet lavede en vejledning om udarbejdelse af del- og slutmål samt undervisningsplaner for friskoler og private grundskoler i 2005. Den er også i forhold til visse begreber forældet, men giver trods alt et nyere billede af "stå mål med-kravet" og relationen til folkeskolens undervisning end vejledningen af 2001.

Foreningen står til rådighed for uddybning af forståelsen af rammer og vilkår for frie grundskoler.

Vi uddyber gerne vores høringsvar.

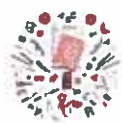
Karsten Suhr, formand

ks@privateskoler.dk

Danmarks Private Skoler

Ny Kongensgade 15, 3.
1472 København K

---

² Vejledning om udarbejdelse af del- og slutmål samt undervisningsplaner for friskoler og private grundskoler 2005.

3. marts 2021

LBEJ

Social- og Indenrigsministeriet
Att.: Maria Schultz
Holmens Kanal 22
1060 København K

Dansk Industri
Confederation of Danish Industry

Sendt d.d. på mail til masz@sm.dk

Høringssvar til udkast til lov om velfærdsaftaler

DI har 15. februar 2021 modtaget høring til udkast til lov om velfærdsaftaler. Lovforslaget har til formål at etablere hjemmel til, at syv udvalgte kommuner frem til den 30. juni 2024 kan fravige lovgivning inden for dagtilbudsområdet, folkeskoleområdet og ældreområdet.

Med lovforslaget frisættes de udvalgte kommuner, tilbud, ledere og medarbejdere fra dele af lovgivningen inden for dagtilbudsområdet, folkeskoleområdet og ældreområdet med henblik på at gentænke tilrettelæggelsen af indsatserne og med udgangspunkt i lokale ønsker og behov samt medarbejdernes faglighed at skabe de bedst mulige tilbud til gavn for kommunens borgere.

DI støtter generelt indsatsen for at modernisere den offentlige sektor, herunder frikommuneforsøg og andre regelforenklings- og afbureaukratiseringstiltag, der har til formål at sikre en mere effektiv offentlig sektor. DI vil dog generelt fraråde, at disse tiltag benyttes til at udvide den offentlige sektors muligheder for at drive erhvervsvirksomhed på velfungerende private markeder i konkurrence med og på bekostning af private virksomheder.

DI er enig i, at borgerne får den højeste kvalitet i velfærden, når den udvikles i et samspil mellem leverandør og borger i en retning, hvor vi tager mest muligt hensyn til individuelle behov og præferencer. DI er ligeledes enig i, at et politisk niveau bør sætte retningen for kvaliteten af velfærden, men overlade selve opgaven til de dygtige medarbejdere og ledere, så de kan skabe tydelige resultater i den velfærd, borgerne modtager.

DI bakker derfor grundlæggende op om, at de kommunale velfærdsleverandører befries fra administration og bureaukrati. DI er dog uforstående over for, at fritagelsen af de kommunale leverandører for udvalgte regler, der vedrører proceskrav og organiseringen af opgavevaretagelse, kan ske på bekostning af centrale borgerrettigheder som det frie valg, og at de private leverandørers mulighed for at levere et alternativ til ældre borgere kan tilsidesættes i de kommuner, der omfattes af §2 stk. 3.

Grundlæggende begrænser det ikke kommunens handlefrihed til at fravige interne procesregler og procedureregler, at nogle borgere foretrækker et privat alternativ. Tværtimod har kommunerne som altdominerende velfærdsleverandør stadig rig

mulighed for at prøve nye løsninger i samspil med de borgere, der har valgt kommunen som leverandør. Det er derfor DI's klare anbefaling, at borgernes frie valg og ret til at vælge en privat leverandør gøres til en hegnspl på alle de omfattede velfærdsområder.

DI opfordrer desuden Folketinget til at understøtte, at de udvalgte kommuner overvejer, hvordan værdiskabende anvendelse af digitalisering og teknologi kan bidrage til at nytænke velfærdsopgaven og kvaliteten på de udvalgte områder. Eksempelvis kan digitale læringsværktøjer i folkeskolen løfte læringen for eleverne, når de bringes korrekt i anvendelse. Fjernundervisning kan øge variation og trivsel for særligt sårbare skolebørn. I ældreplejen kan teknologi både aflaste plejepersonalet – eksempelvis rengøringsopgaver og tunge løft – men der kan også tænkes i øget adgang til digitale platforme, der kan øge den ældres sociale og kulturelle oplevelser. Det samme gør sig som udgangspunkt gældende på daginstitutionsområdet. Kommunerne skal have de rette muligheder for at kunne afdække, hvilke teknologier og løsninger der bedst kan løfte velfærden og kvaliteten lokalt. I den forbindelse kan det overvejes at lade den nye OPS-enhed spille en rolle som katalysator og kompetencekilde til at bruge digitalisering og teknologi til udvikling af velfærden.

Konkrete bemærkninger – dagtilbud

I §8, stk. 1, 4. pkt. fremgår det, at tilbud drevet af private leverandører efter dagtilbudslovens §19, stk. 3-5, §21, stk. 3, og §78, kan anmode kommunalbestyrelsens om at blive helt eller delvist fritaget for dagtilbudslovens bestemmelser i afsnit I, II, II A, V og VI dog jf. §8, stk. 2.

DI kvitterer for, at private leverandører efter eget ønske får mulighed for også at fravige bestemmelserne i §8. Dermed bliver det også muligt at få afdækket, om der er generel regulering, der hæmmer kvaliteten i både de kommunale og private tilbud.

DI er desuden tilfreds med, at private børnehaver og vuggestuer som følge af *dette* lovforslag kan fortsætte, og at det fortsat vil være muligt at etablere nye private tilbud, samt at forældrene fortsat vil være berettigede til et tilskud, hvis de vælger et tilbud i en anden kommune eller et privat alternativ.

I forlængelse heraf er DI meget kritisk overfor, at regeringen sammen med Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet i forbindelse med aftale om minimumsnormeringer fra 5. december 2020 er enige om, at private daginstitutioner fremover alene kan oprettes som selvejende institutioner, samt at eksisterende private daginstitutioner enten skal omdannes til selvejende eller med lov tvinges til at være det. Baggrunden for dette voldsomme indgreb er en række enkeltsager inden for socialområdet på Social- og Indenrigsministeriets ressort.

De private daginstitutionsledere og -medarbejdere består hovedsageligt af pædagogiske ildsjæle, der sikrer børnefamilierne et alternativ til de kommunale tilbud. De private børnehaver og vuggestuer findes kun, fordi forældrene efterspørger eksempelvis en særlig pædagogik, fleksibilitet eller geografisk placering, som kommunerne ikke kan eller vil imødekomme. I DI har vi tillid til, at ejere og medarbejdere i private vuggestuer og børnehaver ønsker at skabe det bedst mulige tilbud til børnene. Vi har ligeledes tillid til, at forældrene vil fravælge de private

alternativer, hvis de oplever, at kvaliteten ikke er i orden, når de hver dag afleverer og henter deres børn.

De private daginstitutioner findes, fordi de skaber et andet tilbud til familiernes dagligdag og børnenes hverdag. Det er kun godt, at forældre får mulighed for at vælge noget til – og noget andet fra. Partierne bag aftalen reducerer mangfoldigheden i udbuddet af forskellige børnehaver og vuggestuer til Danmarks børnefamilier, og de reducerer familiernes valgmuligheder.

Konkrete bemærkninger – ældreområdet

Det fremgår af bemærkningerne, at formålet er at *"styrke borgernes selvbestemmelse og styrke kvaliteten og fleksibiliteten i velfærden til gavn for kommunernes ældre og deres pårørende"*. Det fremgår endvidere, at formålet, at *"der bliver mere plads til at imødekomme den enkelte ældres individuelle behov for hjælp"*.

DI har meget svært ved at se, at borgernes selvbestemmelse kan styrkes, hvis de fratages deres eksisterende rettigheder til selv at vælge den af de godkendte leverandører, som de vurderer, giver dem den bedste velfærd. Ligeledes har DI svært ved at se, at den enkelte ældres individuelle behov bedre kan imødekommes i et system, hvor den ældre ikke har mulighed for at vælge et alternativ.

De ældres ret til selv at vælge til og fra har ikke kun værdi for den enkelte ældre. Nogle ældre fravalg af den kommunale leverandør bidrager til at øge kvaliteten hos netop den kommunale leverandør. Eksempelvis konstaterede Københavns Kommune i 2014, at stadig flere borgere fravalgte den kommunale hjemmepleje til fordel for de private alternativer. Samtidig viste en undersøgelse, at kun 41 pct. af de borgere, der fik praktisk hjælp fra den kommunale leverandør, var tilfredse med det antal af hjælpere, der kom i hjemmet, mens 76 pct. af borgerne med private leverandører var tilfredse. Undersøgelsen betød, at kommunen ændrede vagtplaner mv., så antallet af hjælpere i hjemmet blev reduceret – og så den kommunale leverandør kunne konkurrere med de private leverandører om borgernes tilfredshed.¹

I Viborg Kommune har mere end 600 ældre i dag valgt en privat leverandør, mens det i Middelfart Kommune er godt 400. Disse mere end 1.000 ældre risikerer at miste deres nuværende leverandør af hjemmehjælp, hvis kommunerne vælger at følge muligheden i lovforslaget og fratager de ældre deres selvbestemmelse og afskærer dem fra at benytte den leverandør af hjemmehjælp, som de aktivt har tilvalgt. Det vil skabe unødigt utryghed for både ældre og deres pårørende. Dertil kommer, at en række centrale bestemmelser vedrørende friplejehjem i lovforslaget skaber unødigt utryghed for ældre, der bor eller ønsker at komme på friplejehjem, og deres pårørende.

DI opfordrer Folketinget til at gøre borgernes frie valg og ret til at vælge en privat leverandør af hjemmehjælp og en plejebolig på et friplejehjem til en hegnspæl tilsvarende dagtilbudsområdet.

---

¹ Berlingske den 28. juli 2014: Ældre på striben vælger privat hjemmehjælp

Hvis Folketinget ønsker at sætte de enkelte kommunale plejehjem fri fra den stramme styring og mange procesregler – uden at fratage de ældre deres rettigheder – kunne lovforslaget indeholde en adgang for de kommunale plejehjem til at fungere som friplejehjem og på de vilkår, som friplejehjemmene opererer under.

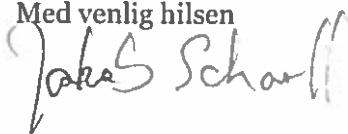
Øvrige bemærkninger

DI bemærker, at lovforslaget ikke vurderes at have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet. DI vil dog påpege, at de private leverandører af hjemmehjælp samt de friplejehjem, der måtte blive afskåret fra at fortsætte, vil opleve alvorlige økonomiske konsekvenser.

Tilsvarende fremgår det af lovforslaget, at der vil være positive konsekvenser for borgerne. DI anerkender, at det er hensigten fra partierne bag, men påpeger, at der vil være tale om *negative* konsekvenser for borgernes selvbestemmelse, kvalitet i velfærden samt muligheden for at få individuelt tilpassede velfærdsydelser, hvis kommunerne får mulighed for at fratage borgerne deres nuværende ret til selv at vælge leverandør.

DI står naturligvis til rådighed, hvis dette høringssvar giver anledning til spørgsmål eller bemærkninger.

Med venlig hilsen

Jakob Scharff
Branchedirektør

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Den 25. februar 2021
Vedrørende sagsnr.: 2020 – 10563

Høringssvar over udkast til lov om velfærdsaftaler

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier (DEG) takker for invitationen til at afgive høringssvar. Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier har følgende bemærkninger til ovenstående høring.

DEG henleder opmærksomheden på, at optagelse på en ungdomsuddannelse på nuværende tidspunkt er baseret på uddannelsesparathedsvurderingen. Eleverne skal til en optagelsesprøve, såfremt de ikke har en uddannelsesparathedsvurdering og lever op til gældende adgangskrav. Hvis man på baggrund af denne lovgivning fraviger uddannelsesparathedsvurderingen, må det være en forudsætning, at lovgivningen vedr. optag på ungdomsuddannelserne tilpasses de særlige rammer.

Desuden har vi følgende kommentar til nedenstående passage, som fremgår af forslaget side 3. Som vi forstår det, lægges det ud til kommunerne at uddannelsesparathedsvurdere eleverne, men hvordan det konkret skal organiseres ift. optag på ungdomsuddannelse, synes uklart.

Det fremgår af § 9, stk. 3, 1. pkt., at kommunalbestyrelsen efter godkendelse af børne- og undervisningsministeren vil kunne foretage en vurdering af, hvorvidt eleverne har forudsætninger for at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse, som træder i stedet for vurdering af uddannelsesparathed efter lov om kommunal indsats for unge under 25 år.

DEG kan være en smule bekymret for, om ungdomsuddannelserne kan risikere at komme i klemme, hvis man fraviger for meget fra det gængse regelsæt, jf. ovenstående bemærkning.

Endelig henleder vi opmærksomheden på sammenhængen til uddannelsesparathedsvurderingen under "optagelse.dk" og herunder til de respektive tilhørende tekniske IT-systemer, således at ingen stilles ringere vedr. optagelse på en ønskeuddannelse, eller ikke kan optages pga. formalitetsfejl, bare fordi eleven tilfældigvis kommer fra en "forsøgskommune".

På vegne af Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier

Thomas K. Ankersen
Chefkonsulent

Social- og Ældreministeriet
Att.: Maria Schultz
Holmens Kanal 22
1060 København K

København, den 2. marts 2021

Høring over forslag til lov om velfærdsaftaler

Danske SOSU-skoler - Bestyrelserne og Danske SOSU-skoler kvitterer hermed for muligheden for at afgive høringssvar til Social- og Ældreministeriet i høring over forslag til lov om velfærdsaftaler.

Foreningerne ser yderst positivt på forslaget og hilser muligheden for at frisætte institutioner og tilbud på udvalgte områder, med det klare formål at opnå øget fleksibilitet og kvalitet for borgerne, velkomment.

Ultimativt kan disse forsøg, qua øget kvalitet og brugertilfredshed, bidrage til øget anseelse for en række af de faggrupper, der er beskæftiget i sektoren. Et forhold der på sigt vil have en gavnlig indflydelse på mulighederne for at rekruttere til alle dele af sektoren. Foreningerne finder det vigtigt at påpege, at rekrutterings- og uddannelsesperspektiverne bør inddrages ved evalueringen af de forsøg, der godkendes under de respektive aftaler.

I den forbindelse er det især væsentligt, at godkendte forsøg på dagtilbuds- og ældreområdet ikke indeholder utilsigtede barrierer for gennemførelse af allerede indgående uddannelsesforpligtelser i relation til de grundlæggende erhvervsuddannelser. Det forudsættes således, at forsøgene ikke påvirker den enkelte kommunes evne og mulighed for at leve op til de dimensioneringsforpligtelser for uddannelses-aftaler, der nationalt er indgået på området.

Social- og sundhedsskolerne bidrager gerne lokalt ved både udvikling og implementering af forsøgene. I den forbindelse ønsker vi især at fremhæve mulighederne for at gennemføre målrettede kompetenceløft for individuelle medarbejdere eller grupper af medarbejdere, der som et led i forsøgene måtte få omlagt eller tillagt yderligere funktioner.

Tilsvarende bidrager skolerne gerne med udvikling af og forslag til afvikling af generelle kompetenceløft, der indgår som nødvendige elementer i kvalitetsudviklingen under de godkendte forsøg, for medarbejdere på velfærdsområdet.

Endeligt anbefaler foreningerne, at de erfaringer Videnscentrene for Velfærdsteknologi - hhv. Vest og Øst - har opsamlet i relation til både implementering af og kompetenceudvikling til ny teknologi på velfærdsområdet inddrages, hvor det er relevant og muligt.

Herudover har foreningerne ingen yderligere bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen
På foreningernes vegne
e.b.

Michael Kümmel
chefkonsulent

Torvegade 74, 6700 Esbjerg

Dato	1. marts 2021
Sagsbehandler	Ulla Visbech
Sagsid	20/24440

Hørings svar fra Esbjerg Kommune til Lov om Velfærdsaftaler

Vild idé. Velfærdsaftale. Frihed til folkeskolen.

Med få ord satte statsministeren i sin tale til Folketingets åbning i oktober pludselig fuld fokus på Esbjerg Kommune og folkeskolen her hos os. Det er en kæmpe chance, som vi er utroligt glade for at få. Vi ser det som en fantastisk mulighed for både at udvikle vores skoler og sætte retningen for fremtiden. Det er selvfølgelig også et stort ansvar, som kræver, at alle parter i velfærdsloftet – staten, kommunen, skolerne og de fagprofessionelle er både skarpe, modige og stærke. Hvis vi vil noget andet, skal vi gøre noget andet, og derfor skal vi sætte så meget fri som overhovedet muligt. Der skal være frihed til at gøre noget andet. Det handler om at sætte skolerne fri TIL at gøre noget andet, frem for at blive fri for.

Det er en præmis for friheden, at skolerne bliver sat fri fra både statslig og kommunal regulering. Den opgave har vi i Esbjerg taget fat i, og byrådet har fastsat ganske få overordnede rammer og politiske principper, som folkeskolen skal leve op til. Vi kalder det hegnspæle. De Hegnspæle, der forsat vil være gældende for skolerne er Esbjerg Kommunes:

- Børn- og Ungepolitik
- Kulturpolitik
- Politikker for børn i udsatte positioner
- Tilbud om Førskole
- Gældende skolestruktur

Med de kommunale "hegnspæle" har Esbjerg Byråd givet skolerne en udfordringsret. Denne skal skolerne bruge, hvis de støder på rammer eller regler, der er fastsat enten politisk eller administrativt, der begrænser skolerne i de forandringer de ønsker.

I Esbjerg er vi meget optaget af at ovenstående frisættelse ikke betyder, at vi opstiller nye administrative og bureaukratiske arbejdsgange for skolerne og deres medarbejdere, der skal kontrollere de tiltag som

skolerne sætter i gang. Skolerne skal ikke indrapportere, hvad de ikke gør mere, men fortælle hvad de gør og baggrunden herfor. Omdrejningspunktet for dette bliver en samarbejdsaftale mellem hver enkelt skole og Byråd, der bliver justeret løbende efter behov, så retning og rammer bliver tilpasset den erfaring og nye viden, som friheden giver skolerne i virkeligheden.

Esbjerg Kommune er naturligvis optaget af en løbende dialog til kommunens borgere og øvrige interesserede om skolernes arbejde. Både den enkelte skole og kommunen har en stor opgave i at løfte kommunikationsopgaven hermed og derfor er vi i skrivende stund i gang med at tilrettelægge dette arbejde, som vi naturligvis tager på os.

Vi ser frem til en national evaluering af hele Velfærdsforsøget. Det er ikke nok, at vi om tre år kan sige, at det var et godt forløb. Vores arbejde skal pege på forandringer, der kan indgå i en udvikling af folkeskolen. Derfor er vi glade for, at VIVE skal følge vores arbejde, således vi kan fremlægge vores resultater, både de gode og det der ikke blev så godt.

Generelt er vi meget tilfredse med, at lovforslaget giver skolerne et helt nyt råderum for organisering af skolen og frihed til at tilrettelægge det didaktiske og pædagogiske arbejde. Vi vil lægge os i selen for at bruge dette på at udvikle skolen, ikke på én gang, men løbende i alle 3 år af forsøget.

På baggrund af ovenstående har vi en række bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser:

Bemærkninger til § 3

Det er fint, at der gives mulighed for at imødekomme kommuners eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader i løbet af perioden for velfærdsaftalerne. Det bør dog fremgå at, hvis det vurderes at kunne være aktuelt at anvende bemyndigelser til at fastsætte særlige regler for de kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler, skal disse regler være frisættende i forhold til velfærdsaftalens intention og ikke begrænse institutionerne udover, hvad der fremgår af lovteksten.

Bemærkninger til §6

I den politiske aftale om velfærdsaftaler på folkeskoleområdet, er der taget udgangspunkt i at skolerne sættes fri fra folkeskolelovens bestemmelser med undtagelse af nogle definerede hegnspæle. I aftalen er der således ikke beskrevet, hvad der er sat fri for, men beskrevet hvad der stadig gælder. Dette er et princip, der både administrativt og kommunikativt er let at formidle og arbejde ud fra, fordi man beskriver hvad der gælder. I bemærkningerne til lovforslagets §6 er dette princip ikke tydeligt. Her fastsættes det, at kommunerne skal offentliggøre de beslutninger, der ændre tidligere truffne beslutninger. Dette kan tolkes således, at der skal oplistes hvilke bestemmelser som ikke gælder mere, fremfor blot at kommunikere, hvilke bestemmelser der gælder.

Hvis dette er korrekt tolket anser vi som særdeles u hensigtsmæssigt. Det vil tillægge skolerne en administrativ og unødvendig bureaukratisk opgave, som de ikke har nu.

Ligeledes skal kommunen løbende orientere Social- og Ældreministeriet om eventuelle beslutninger om at ændre tidligere truffne beslutninger, så ministeriet løbende kan følge med i kommunernes anvendelse af lovens muligheder. Med dette indfører man en administrativ arbejdsgang der ikke er gældende for skoler/kommuner udenfor velfærdsaftalerne. Vi finder det paradoksalt, at der er behov for øget ministeriel opfølgning i en aftale der handler om at give større frihed til de fagprofessionelle. Det er vores vurdering at ministerierne løbende kan følge velfærdsforsøgene på kommunernes hjemmesider.

Bemærkninger til §9

I lovforslaget hedder det, at Kommunalbestyrelsen kan efter godkendelse af Børne- og Undervisningsministeren beslutte, at andre fag end de i folkeskolelovens §14 stk. 1-4 og 7 nævnte, kan indgå i folkeskolens afgangseksamen.

Vi ønsker, at skolerne får lov til at eksperimentere med prøveformer i alle de fag, der indgår i afgangseksamen, således at der kan laves prøver som afspejler undervisningens tilrettelæggelse. F.eks. hvis en skole ønsker at arbejde udelukkende projektorienteret og på tværs af fag, skal der kunne laves prøveformer, som afspejler dette. Vi ønsker frihed, der giver underviserne mulighed for at kunne lave prøver, der afspejler undervisningen og ikke undervisning, som tilrettelægges efter en bestemt prøveform (*teaching to the test*).

Vi hilser det meget velkomment, at vi som kommune får lov til, efter godkendelse af Børne- og Undervisningsministeren, at finde nye måder hvor vi kan vurdere, hvorvidt eleverne har forudsætninger for at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse.

I lovforslaget hedder det, at Børne- og Undervisningsministeren kan bestemme, at kommunen eller folkeskoler i kommunen udpeget af kommunalbestyrelsen efter stk. 1 kan fravige bestemte regler udstedt i medfør af folkeskoleloven. I bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at det foreslåede vil indebære, at Børne- og Undervisningsministeren vil skulle fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau, hvoraf det vil skulle fremgå, hvilke regler for folkeskolen, der vil kunne fraviges helt eller delvist i de bekendtgørelser, som er udstedt i medfør af folkeskoleloven. Der er umiddelbart tale om 20 regelsæt hvor ministeren KAN fastsætte regler. Det fremgår ikke tydeligt om dette betyder, at de nuværende regler stadig vil være gældende.

I Esbjerg kommune har vi ønsket, at vi i meget høj grad fritager medarbejdere, ledere og borgere mest muligt fra den kommunale regulering med henblik på at udvikle skolerne og skabe større lokalt handlerum. Vi har på den baggrund som skrevet ovenfor fastholdt i alt 10 regelsæt (hegnspæle) og derudover givet skolerne udfordringsret på disse og øvrige kommunale fastsatte regler. I lyset heraf forekommer det som mange regelsæt ministeren kan vælge at fastholde.

Vi vil foreslå, at såfremt ministeren fastsætter regler, skal disse være frisættende i forhold til velfærdsaftalens intention og ikke begrænse institutionerne udover, hvad der fremgår af lovteksten.

På vegne af Esbjerg Kommune

Venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Ulla Visbech
Områdechef

Hørings svar - Lov om velfærdsaftaler

FOA hilser regeringens lovforslag velkomment. FOA er enig i, at der er behov for ... *en ny, samarbejdsbaseret vej til at udvikle velfærden i den offentlige sektor, som det nævnes i bemærkningerne til lovforslaget. FOA tror lige som regeringen på, ... at samfundet får velfærd af højere kvalitet med lokale løsninger tæt på borgerne. FOA sætter pris på det kommunale selvstyre og har tillid til kommunernes vilje til at gøre det godt, men det udelukker ikke, at regeringen kan præge udviklingen. Det er tværtimod nødvendigt, fordi det får stor betydning, hvordan kommunerne kommer til at udfylde den ramme, som denne lov kommer til at sætte.*

FOA mener, at det er en rigtig strategi at give de syv kommuner mulighed for at ... *gentænke tilrettæggelsen af indsatserne og med udgangspunkt i lokale ønsker og behov samt medarbejdernes faglighed at skabe de bedst mulige tilbud til gavn for kommunens borgere.*

Lovforslaget sætter rammen for disse bestræbelser - med det overordnede mål, at give et løft i kvaliteten for den enkelte borger inden for de udvalgte velfærdsområder. Eller som det udtrykkes i lovforslagets §1: ... *med henblik på at udvikle velfærden på områderne og skabe større handlerum for medarbejderne og lederne for at øge kvaliteten og nærværet i velfærden til gavn for borgeren.*

FOA er ikke i tvivl om, at de opstillede mål vil kunne nås, hvis de frisatte kommuner griber forsøgene rigtigt an. Lovforslaget giver vide rammer, som kommunerne kan udfylde på gode, mindre gode og måske endda dårlige måder.

Lovforslaget primære virkemiddel er frisættelse af kommunerne - frisættelse til at fravige eksisterende lovgivning og kommunal regulering og bureaukrati. Frisættelsen er et godt udgangspunkt, men det giver ikke automatisk større handlerum til ledere og medarbejdere, og det fører ikke automatisk til bedre kvalitet og mere nærvær.

Frisættelsen får først for alvor betydning, når den enkelte kommune tager stilling til, hvad den vil bruge frisættelsen til - hvad problemet er, hvor skoen trykker. På denne baggrund kan designes forsøg, hvor ledere og medarbejdere gives større handlerum, og der kan lægges faglige og organisatoriske strategier som fører til bedre kvalitet og mere nærvær.

Med lovforslaget forekommer det lidt uklart og usikkert, hvordan fravigelsen af love eller anden type regulering vil frigøre medarbejderressourcer, der kan anvendes til at skabe øget nærvær og øget kvalitet i velfærden for borgerne. Det skal der tages stilling til i den enkelte kommune, og det skal gøres i den enkelte kommune.

Desuden kan der opstå konflikt mellem faglighed og frisættelse fra regler. Lovens kapitler (4-6) giver i vid udstrækning kommunerne mulighed for at tilsidesætte kvalitetsstandarder eller ydelser

og procedurer, der er vigtig for udøvelsen af et forsvarlig arbejde fagligt set. Det kan have konsekvenser for borgernes retssikkerhed og/eller forringe kvaliteten set fra borgernes synsvinkel. Set fra medarbejderne synsvinkel kan det forringe medarbejderne mulighed for at kunne arbejde menneskeligt og fagligt forsvarligt.

I den forbindelse er det også væsentligt at være opmærksom på, at en af hindringerne for at frigøre ressourcer, at skabe større handlerum for ledere og medarbejdere og mere plads til faglighed er lokale regler og procedurer. Stramme kørelister med ydelser opgjort på minuttet i hjemmeplejen skyldes eksempelvis en kommunal praksis. Det er vigtigt, at man lokalt får ændret sådanne procedurer, selvom det ikke er bundet op på lovgivning.

FOA mener, at der i forsøgene, som loven hjemler, skal lægges stor vægt på fagligheden og øget råderum for fagligheden. Det pointeres i bemærkningerne, at forsøget i de syv kommuner er en del af regeringens nærhedsreform, og det pointeres, at der ...*gennem tillid, faglighed og øget lokalt handlerum skal sikre større nærhed og bedre kvalitet i velfærden i den offentlige sektor.*

Det er vigtigt af hensyn til forsøgene, men også i et større perspektiv, fordi: *Erfaringerne fra velfærdsaftalerne skal anvendes som inspiration i arbejdet med at tegne stregerne for fremtidens velfærdssamfund på hhv. dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet.*

Alt i alt er det som sagt helt afgørende hvordan den lovgivningsmæssige ramme udfyldes i kommunerne. Det er vigtigt, at der ofres stor opmærksomhed på, om frisættelse faktisk frigør ressourcer, og at der skabes råderum og plads til faglighed - for at øge nærværet og kvaliteten.

Det er vigtigt at betingelserne er til stede for at kunne øge nærværet og kvaliteten. Og betingelserne er ikke til stede, hvis ressourcerne er alt for knappe. Endelig er det vigtigt med stor ledelsesmæssig bevidsthed i de tre år - at arbejde ud fra en tillidsbaseret tankegang kræver ikke mindre, men mere ledelse, så medarbejderne har mulighed for sparring og støtte i deres faglige skøn og beslutninger.

I den forbindelse er det helt central med stor medarbejderinddragelse. Dels i udvikling af forsøgende og i den "nye hverdag" når forsøgene er i gang. Både erfaringen og forskningen viser, at de bedste resultater nås med stor medarbejderinddragelse, medbestemmelse og også medansvar. Her kan man med fordel bruge de allerede eksisterende samarbejdsfora - især MED systemet.

Vi kan i FOA konstatere, at kommunernes tidsplaner allerede nu rummer inddragelse af medarbejdere. Det er godt - især hvis det sker fra start. FOA er klar over, at kommunerne er belastet af Coronasituationen, og at det kan være vanskeligt at finde tid og mulighed for en omfattende inddragelse, men inddragelse er afgørende for vellykkede forsøg.

Det fremgår, at der efter forsøgsperiodens ophør blive gennemført en evaluering af erfaringerne fra de syv kommuner, der indgås velfærdsaftaler med, herunder en evaluering af hvilke konsekvenser den omfattende frisættelse har haft for kvaliteten af indsatserne inden for de enkelte velfærdsområder, samt hvilke erfaringer der kan tjene som inspiration for andre kommuner. Som led i evalueringsindsatsen gennemføres endvidere en devaluering undervejs i forsøgsperioden.

FOA mener, at løbende evaluering i forsøgsperioden bør opprioriteres, så man løbende høster erfaringer og kan korrigere forsøgene. Evalueringen bør i højere grad forankres i direkte tilknytning til de lokale forsøg, og ikke alene som centrale følgeforskningsprojekter o. lign. Evalueringerne skal ske som en løbende bevægelse, som gør det muligt at justere undervejs. Det bør samtidig sikres at erfaringer fra medarbejdere og berørte borgere og brugere indgår.

Regeringen vil med forsøgene hente ...*inspiration i arbejdet med at tegne stregerne for fremtidens velfærdssamfund på hhv. dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet.*

Inspiration er efter FOA's mening er ret lavt ambitionsniveau. Erfaringsindsamlingen og erfaringerne må kunne bruges mere systematisk evt. støttet af følgeforskning. FOA efterlyser mere målrettet læring af forsøgene og mere målrettet brug af de høstede erfaringer.

Det rejser også spørgsmålet om, hvornår forsøgene er vellykkede. Det kan f.eks. være, at borgerne er mere tilfredse, fejl reduceres, at opgaverne bliver løst bedre fagligt set og at centrale arbejdsmiljøindikatorer peger i en positiv retning f.eks. faldende personaleomsætning, mindre sygefravær og bedre trivsel i trivselsmålinger.

Succeskriterierne må være lokale, fordi forsøgene sandsynligvis bliver meget forskellige, men loven bør lægge op til, at de lokale succeskriterier evalueres løbende og grundigt.

Samlet set ser FOA frem til at indgå deltage aktivt og konstruktivt i de kommende års arbejde i både det lokale og nationale arbejde med udfoldelse af velfærdaftaler.

Vi vil gerne tage statsministeren på orden. Hun sagde i sin tale på FOA's kongres den 9. oktober 2019, at denne regering vil sætte velfærden først - og at vi må klare det sammen. Statsministeren sagde, at der er brug for den viden og den erfaring som FOA gennem medlemmerne. FOA vil meget gerne bidrage, for FOA er helt enig i Statsministerens analyse: *Vi er i gang med at dræne verdens bedste samfundsmodel for tilliden til, at andre passer deres arbejde. Tilliden til, at I lokalt kan løse problemerne. Og rette op på fejl.* Det skal vi sammen rette op på, og derfor er det yderst vigtigt at Nærhedsreformen kommer godt i gang med forsøgende i de syv kommuner. Derfor er det helt afgørende, hvordan kommunerne kommer til at udfylde den ramme, som denne lov sætter. FOA bidrager gerne både centralt og lokalt.

Evt. spørgsmål kan rettes til forbundsnæstformand Thomas Enghausen (mobil: 30 71 75 97, mail: then@foa.dk)

Sendt til
Social- og ældreministeriet
ATT: Maria Schultz (masz@sm.dk)

FH's kommentarer til høring over udkast til lov om velfærdsaftaler

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) takker for muligheden for at komme med kommentarer til lovforslaget, som skal etablere hjemmel til, at syv udvalgte kommuner frem til 2024 på baggrund af velfærdsaftaler mellem regeringen og den enkelte kommune kan fravige lovgivning inden for dagtilbudsområdet, folkeskoleområdet og ældreområdet.

FH mener, at forsøgene med de frisatte kommuner er en god mulighed for at afprøve nye løsninger til at skabe en større kvalitet med mere nærhed og relevans ift. borgernes behov. I lovens formål fremgår det, at frisættelsen af kommunerne sker *"...med henblik på at udvikle velfærden på områderne og skabe større handlerum for medarbejderne og lederne for at øge kvaliteten og nærværet i velfærden til gavn for borgeren"*.

Dette er i FH's vurdering den helt rigtige strategi at følge i udviklingen af velfærdssamfundet. Alt for længe har lovgivning og procesregler bundet de offentlige ansatte på hænder og fødder, så det er systemets snævre rammer snarere end faglige indsigter, der driver leveringen af velfærd til borgerne. Erfaringerne med øget selvstyre og medarbejderinddragelse viser ifølge forskningen, at det øgede lokale ledelses- og handlerum er en hel central drivkraft for at skabe bedre velfærdsløsninger.

For når medarbejderne kan fokusere på kernen af deres arbejde, og bruge mindre tid på besværlige arbejdsgange, silotænkning og dokumentationskrav, så er de en stærk partner i udviklingen og implementeringen af et velfærdssamfund med fokus på nærhed, relevans og velfærd af en høj kvalitet.

Disse frisættelsesforsøg er et vigtigt skridt på vejen til at realisere de ambitioner som Statsministeren gentagne gange har fremført på regeringens vegne. Nemlig at vi skal have tilliden tilbage i styringen af den offentlige sektor. Men forsøgene er naturligvis kun ét skridt ud af mange. For hvis vi reelt skal tage et opgør med den overstyring, der finder sted i den offentlige sektor, så kræver det en fundamental ændring i den centralistiske tænkning og styring som kommer til udtryk hele vejen ned gennem styringskæden. Det er dén, der har overdrevet centraliseringen af velfærd og skabt mere papirarbejde til medarbejderne, så tiden bruges forkert. Vi får bedre og mere nær velfærd, når vi viser tillid til de mennesker, der arbejder og møder vores borgere.

Forsøgene med frisættelse af de udvalgte kommuner har et stort potentiale, og i fagbevægelsen ønsker vi at bidrage konstruktivt til arbejdet gennem forsøgsperioden og i opfølgningen af indsatserne.

Kommunernes frisættelse er naturligvis ikke løsningen i sig selv. Lovgivningen skaber en ramme, som kommunerne skal udfylde, men at blive sat fri for national lovgivning betyder jo ikke nødvendigvis, at de nye frihedsgrader anvendes på en hensigtsmæssig måde. Samtidig eksisterer der en underskov af kommunale og lokale proceskrav, regler og bureaukratiske

benspænd, som risikerer at tage luften ud af forsøgene, hvis ikke der tages et opgør med dem. I implementeringen og i den løbende vurdering af forsøgene bør der derfor være et særligt fokus på, at kommunerne også selv er med til at frisætte de enkelte institutioner, ledere og medarbejdere.

At sikre en reel frisættelse har bl.a. til formål at frigøre ressourcer, som kan anvendes på at skabe værdi for borgerne. Men et lige så vigtigt formål er at frisætte den faglighed, som medarbejdere og ledere har, og som kan være med til at skabe de nye innovative løsninger og den kvalitetsvelfærd, som er hele formålet med frisættelsesforsøget.

Det fremgår af den politiske principaftale om velfærdsaftaler mellem regeringen og de syv kommuner, at der så vidt muligt skal arbejdes med flerårige budgetter i de kommunale velfærdsaftaler. Dette forudsætter blandt andet en udvidet overførselsadgang. Men for kommunerne kan en udvidet overførselsovergang for forsøgsinstitutionerne enten betyde sanktioner som følge af budgetloven eller at kommunen er nødt til at reducere budgettet i et enkelt år på andre velfærdsområder.

Hensigten, om at forsøgene så vidt muligt skal arbejde med flerårige budgetter, bør følges op med en løsning i forhold til regnskabssanktion både i forhold til forsøgskommuner og kommuner i øvrigt.

Frisættelsen af kommunerne er ikke uden risiko. Bl.a. giver forsøgene kommunerne øgede muligheder for at tilsidesætte kvalitetsstandarder eller procedurer, som fx kan have til formål at sikre borgerne en bestemt kvalitet i deres ydelser eller en retssikkerhedsmæssig beskyttelse. Samtidig kan forsøgene, og de frihedsgrader de indebærer, risikere at sætte arbejdsmiljøet under pres. Det vigtigt, at frisættelsen ikke indebærer, at man i kommunerne kan udsætte medarbejdere, ledere eller borgere for arbejdsmiljøer, som ikke lever op til de gældende standarder.

I tillæg er det vigtigt at pointere, at loven ikke skal ophæve eller justere på indgåede overenskomster og lokalaftaler mellem arbejdsmarkedets parter. Det bør derfor fremgå tydeligt af loven, at eksisterende overenskomster og lokalaftaler skal respekteres uden undtagelse i den lokale tilrettelæggelse af frihedsforsøgene.

Det bør desuden fremhæves, at kommunerne gennem et større fokus på faglig ledelse frem for styring, samt inddragelse af faglige medarbejdere (bl.a. gennem MED-systemet) skal sikre, at arbejdet med borgerne foregår fagligt forsvarligt.

Inddragelsen af borgere, medarbejdere og ledere i forsøgene er afgørende. Både i forhold til, hvordan arbejdet skal tilrettelægges i forsøgsperioden, men også ift. et mere fundamentalt spørgsmål – hvad er målet med forsøgene, og hvordan skal effekterne mærkes hos borgerne? Denne inddragelse bør være en central del af disse forsøg.

Lovforslaget lægger op til en evaluering efter forsøgene. Det indebærer en evaluering af hvilke konsekvenser, den omfattende frisættelse har haft for kvaliteten af indsatserne inden for de enkelte velfærdsområder samt hvilke erfaringer, der kan tjene som inspiration for andre kommuner. Samtidig vil der blive foretaget en devaluering i løbet af forsøgsperioden. FH mener, at det bør tilføjes til kapitel 2 i lovbermærkningen om evalueringen, at den løbende opsamling af erfaringer fra forsøgene både skal bruges til at afdække idéer og initiativer, som egner sig til nationale dagsorden, men også til løbende at justere på forsøgene, hvis borgernes, medarbejders eller lederes erfaringer viser et behov for det.

Den løbende evaluering og erfaringsopsamling bør desuden involvere relevante forskere samt de faglige organisationer.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Majbrit Berlau'. The signature is written in a cursive style with a horizontal line under the name.

Majbrit Berlau, Næstformand i FH

Forhandlings
fællesskabet

Til
Social- og Ældreministeriet
sira@sum.dk og ditte.novella.rasmussen@uvm.dk

Aktivitetsnr.: 21-0086.10.
LSJ
Direkte tlf.nr.: 3347 0616
26. februar 2021

Vedr.: Høring over udkast til forslag til lov om velfærdsaftaler

Forhandlingsfællesskabet har ved mail af 15. februar 2021 modtaget høring over udkast til forslag til lov om velfærdsaftaler, med frist for eventuelle bemærkninger den 3. marts 2021.

Forhandlingsfællesskabet har ikke bemærkninger til høringen, men henviser til eventuelle høringssvar fra Fagbevægelsens Hovedorganisation og Akademikerne samt fra Forhandlingsfællesskabets medlemsorganisationer.

Med venlig hilsen

Nanna Kolze

Til Social- og Ældreministeriet
masz@sm.dk

Center for Kultur, Erhverv,
Politik og Organisation

Direktionen
Stengade 59
3000 Helsingør

www.helsingor.dk

Dato: 01-03-2021

Helsingør Kommunes høringssvar til forslag til Lov om velfærdsaftaler

Helsingør Kommune har med brev af 15. februar 2021 modtaget udkast til Lov om velfærdsaftaler.

Helsingør Kommune agter i maj 2021 at indgå en velfærdsaftale med regeringen, der frisætter opgavevaretagelsen på dagtilbudsområdet.

I den forbindelse har Helsingør Kommune følgende bemærkninger til det fremsendte lovforslags generelle bestemmelser og kapitel 4.

Generelt

Helsingør Kommune bakker op om lovforslagets intentioner og ser frem til at udvikle velfærden på dagtilbudsområdet til gavn for børnene og deres forældre samt skabe større lokalt handlerum for ledere og medarbejdere ved at frisætte kommunen fra statslig og kommunal regulering.

Yderligere frihedsgrader

Helsingør Kommune værdsætter muligheden for at søge om yderligere frihedsgrader i løbet af perioden for velfærdsaftalerne, jf. §53,4.

I den forbindelse bemærkes vedr. det af Børne- og Undervisningsministeriets tidligere fremsendte udkast til procesplan for arbejdet med velfærdsaftaler, at den seneste frist for ansøgning er den 1. april 2022. Helsingør Kommune opfordrer til at denne frist forlænges frem til 1. april 2023.

Tilbud omfattet af lovforslaget

Af lovforslagets §8, stk. 1 fremgår, at *kommunalbestyrelsen alene vil kunne træffe beslutning om hel eller delvis fravigelse af reglerne i dagtilbudsloven i forhold til selvejende, udliciterede eller private daginstitutioner, såfremt de enkelte tilbud selv anmoder om det.*

I Helsingør Kommune sidestilles kommunale og selvejende dagtilbud i den daglige praksis. De selvejende dagtilbud udgør knap en tredjedel af samtlige dagtilbud i kommunen. Helsingør Kommune finder det derfor ønskværdigt, hvis selvejende dagtilbud som udgangspunkt er omfattet af kommunalbestyrelsens beslutning om hel eller delvis fravigelse af reglerne, men sådan at den enkelte bestyrelse i det selvejende dagtilbud gives mulighed for at træffe beslutning om ikke at fravige reglerne i dagtilbudsloven.

Omfanget af frisættelse fra eksisterende lovgivning

Af lovforslagets §8, stk. 1 fremgår at kommunalbestyrelsen kan beslutte at dagtilbudslovens bestemmelser i afsnit I, II, II A, V og VI helt eller delvis ikke skal gælde for kommunen eller de tilbud i kommunen, som kommunalbestyrelsen udpeger, jf. dog stk. 2.

Af Social- og Ældreministeriets overvejelser om den foreslåede ordning fremgår (side 13): *Det vil således være op til de udvalgte kommuner, inden for de begrænsninger der er fastlagt i lovens kapitel 4-6, at træffe beslutning om, i hvilket omfang den omfattede regulering ikke skal gælde. I det omfang de udvalgte kommuner ikke træffer beslutning herom, finder den lovgivning, der er gældende for landets øvrige kommuner inden for de tre velfærdsområder, fortsat anvendelse.*

Helsingør Kommune forventer som udgangspunkt og med baggrund i lovforslagets §8, stk. 1 at frisætte fra samtlige bestemmelser i dagtilbudsloven med undtagelse af de i §8, stk.2 nævnte undtagelser.

I fald dette ikke er muligt inden for lovforslagets rammer, ønsker Helsingør Kommune hjemmel til dette.

Pligt til at offentliggøre samlet oversigt over hvilken lovgivning der helt eller delvis fraviges på kommunens hjemmeside

Af lovforslagets §6, stk. 1 fremgår, at kommunen skal offentliggøre beslutninger om, hvilken lovgivning på dagtilbudsområdet der helt eller delvis fraviges.

På samme måde som ovenfor ønsker Helsingør Kommune, at det skal være muligt, at oversigten viser, hvilke lovbestemmelser der er gældende i arbejdet med velfærdsaftalen.

Kommunens frisættelse fra kommunale regler og retningslinjer

Endelig ønsker Helsingør Kommune i forbindelse med indgåelsen af velfærdsaftalen ligeledes at oplyse om, hvilke kommunale regler og retningslinjer, der er gældende svarende til statens hegnspæle princip.

Helsingør Kommune vil løbende orientere borgere og ministeriet om gældende regler. Som udgangspunkt fastsættes få kommunale hegnspæle og øvrige kommunale regler på dagtilbudsområdet frisættes.

Helsingør Kommune ser frem til samarbejdet om velfærdsaftalen.

Med Venlig Hilsen

Lars Rich
Direktør

Notat

Dato: 2. marts 2021

Sagsb.: Niels Hüls Levinsen

Sagsnr.: 20-35200A

Dir.tlf.: 72 36 12 69

E-mail: nilev@holb.dk

Holbæk Kommunes høringssvar til Forslag til Lov om velfærdsaftaler

Holbæk Kommune har modtaget høring over forslag til Lov om velfærdsaftaler og takker i den forbindelse for muligheden for at afgive høringssvar.

Lovforslaget giver Holbæk Kommune mulighed for udvidet frihed til at fravige lovgivningen på folkeskoleområdet således at der *"i videst muligt omfang i en treårig forsøgsperiode, så der lokalt kan findes nye, kloge veje i opgaveløsningen på folkeskoleområdet. Det er i den sammenhæng vigtigt, at de fravegne statslige og kommunale regler ikke blot erstattes af nye lokale regler, så skolerne ikke opnår den ønskede frihed."* Målet med frihedsforsøget er at give kommunen, tilbud, ledere og medarbejdere mulighed for at gentænke måden hvorpå indsatserne på de store velfærdsområder, i Holbæk Kommunes tilfælde folkeskolen, tilrettelægges. Udgangspunktet er, at lokale ønsker og behov sammen med medarbejdernes faglighed skal være med til at skabe det bedst mulige tilbud for borgerne og dermed løfte kvaliteten på det pågældende velfærdsområde.

I Holbæk Kommune har vi en stærk tradition for at udvikle velfærden sammen med borgerne. Det har vi gjort med afsæt i vores vision "Holbæk i Fællesskab" fra 2016, som i kort form betyder, at vi inddrager borgere og virksomheder i udviklingen af nye løsninger når vi skaber velfærd og tryghed.

Kommunalbestyrelsen i Holbæk Kommune har med begejstring modtaget muligheden for at indgå velfærdsaftale med regeringen og ser store muligheder i frihedsforsøget. Perspektiverne i at medarbejdere og ledere tæt på kerneopgaven, i tæt og involverende dialog med elever og forældre, skal løse opgaverne med mere tillid og mindre bureaukrati, hilses varmt velkomment på alle niveauer i Holbæk Kommune.

De nye praksisser og måder at drive folkeskole der skal udvikles kendes selvsagt ikke endnu. Der er således lagt op til at ideer og nye måder at organisere elevernes læring og trivsel skal ske i en proces der foregår nedefra. Det betyder konkret, at Holbæk Kommunes aktiviteter under frihedsforsøget udvikles af elever, lærere, skoleledere og forældre og understøttes af fagcentret.

Denne tilgang er udgangspunktet for vores hovedbemærkning til lovforslaget: Det er afgørende, at loven udformes sådan, at den sikrer en let og administrativt enkelt måde at indgå i frihedsforsøget på og at den understøtter en smidig arbejdsgang hvor innovative løsninger inden for rammerne af lovforslagets kapitel 5, § 9, stk. 4, kan iværksættes uden en lang og teknisk tung godkendelsesproces uanset hvornår i frihedsforsøgets 3-årige periode det sker.

Af lovforslagsudkastet § 9, stk. 2 fremgår hvilke dele af folkeskoleloven der ikke kan søges frihed fra. Disse efterlader et genkendeligt stillads om folkeskolen, hvor skolelederen i samarbejde med forældre og elever kan føle sig på en tryk bane i forhold til det ultimative ansvar, som skolerne arbejder under, i forhold til Kommunalbestyrelsen tilsynspligt.

I lovforslagsudkastet § 9, stk. 4 opstilles hvilke dele af folkeskoleloven der kan søges frihed fra. Holbæk Kommunes tilgang, jævnfør ovenstående, hvor vi udvikler nye løsninger nedefra og med involvering af elever og lærere mv. betyder, at vi på nuværende tidspunkt ikke ved hvilke enkeltdele (para-

graffer) der skal søges frihed fra. Derfor vil vi i udformning af vores kommende velfærdsaftale søge frihed til at fravige dem *alle* – oplistet i lovforslagsudkast § 9, stk. 4, for på denne måde at sikre videst mulige rammer for innovationen på folkeskolerne.

Holbæk Kommune har desuden følgende bemærkninger til § 3 og § 9 hvor vi er på linje med bemærkningerne fra Esbjerg Kommune:

§ 3:

Det er fint at der gives mulighed for at imødekomme kommuners eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader i løbet af perioden for velfærdsaftalerne. Det bør dog fremgå, at såfremt det vurderes at kunne være aktuelt at anvende bemyndigelser til at fastsætte særlige regler for de kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler, skal disse regler være frisættende i forhold til velfærdsaftalens intention og ikke begrænse institutionerne udover hvad der fremgår af lovtæksten.

§ 9:

I lovforslaget hedder det at Kommunalbestyrelsen efter godkendelse af Børne- og Undervisningsministeren kan beslutte, at andre fag end de i folkeskolelovens § 14 stk. 1-4 og 7 nævnte, kan indgå i folkeskolens afgangseksamen.

Vi ønsker at skolerne får lov til at eksperimentere med prøveformer, således der kan laves prøver der afspejler undervisningens tilrettelæggelse. Hvis en skole ønsker at arbejde udelukkende projektorienteret og på tværs af fag, skal der kunne laves prøveformer der afspejler dette. Vi ønsker frihed til at kunne lave prøver der afspejler undervisningen og ikke undervisning der tilrettelægges efter en bestemt prøveform (teaching to the test).

Vi hilser det desuden velkomment at vi som kommune får lov til, efter godkendelse af børne- og undervisningsministeren, at finde nye måder hvor vi kan foretage en vurdering af, hvorvidt eleverne har forudsætninger for at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse.

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
E-mail: masz@sm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 9132 5688
ANCA@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 21/00601-2

3. MARTS 2021

HØRING OVER UDKAST TIL LOV OM VELFÆRDSAFTALER

Social- og Ældreministeriet har ved e-mail af 15. februar 2021 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til høring over udkast til lov om velfærdsaftaler.

Med lovforslaget vil der blive givet mulighed for, at udvalgte kommuner med visse begrænsninger kan træffe beslutning om, i hvilket omfang den omfattede lovgivning ikke skal gælde for kommunen eller de tilbud i kommunen, som kommunalbestyrelsen udpeger. I det omfang de udvalgte kommuner ikke træffer beslutning herom, finder den lovgivning, der er gældende for landets øvrige kommuner inden for de tre velfærdsområder, fortsat anvendelse.

Instituttet har følgende bemærkninger:

KOMMUNAL FASTSÆTTELSE AF REGLER PÅ ÆLDREOMRÅDET

Inden for ældreområdet foreslås det, at kommunalbestyrelsen efter den foreslåede § 11, stk. 1, fortsat skal tilbyde borgeren den hjælp, borgeren har behov for i forhold til borgerens nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller særlige sociale problemer, i det tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen beslutter at visse bestemmelser i lov om social service helt eller delvist ikke skal gælde. Kommunalbestyrelsen skal efter samme bestemmelses stk. 2 fastsætte nærmere regler om hjælp efter stk. 1 i forhold til hjælpens art og udførelse. Det følger videre af stk. 4, at kommunalbestyrelsen skal oplyse borgeren skriftligt om, hvilken hjælp der er bevilget efter stk. 1.

Det følger videre af den foreslåede § 6, at kommunalbestyrelsens beslutning skal offentliggøres i en samlet oversigt på kommunens hjemmeside. Det følger af den foreslåede § 15, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 11, stk. 1, og efter regler udstedt i medfør af § 11, stk. 2, kan påklages til Ankestyrelsen. Det

fremgår dog af de specielle bemærkninger til § 15, at Ankestyrelsen ikke får samme mulighed for at kunne fastlægge fortolkningsbidrag ud fra bemærkningerne som den har i dag, hvilket vil gøre det vanskeligere for Ankestyrelsen at ændre afgørelser. Det forventes derfor i praksis, at Ankestyrelsen vil benytte sig af muligheden for at hjemvise i stedet.

Instituttet bemærker således, at kommunalbestyrelsens beslutning skal offentliggøres, men at det ikke fremgår af lovforslaget, at kommunalbestyrelsens fastsatte regler efter den foreslåede § 11, stk. 2, skal ledsages af en offentlig tilgængelig vejledning eller andet materiale, som nærmere præciserer og eksemplificerer, hvorledes disse regler skal forstås og anvendes i praksis.

Såfremt der ikke opstilles et sådant krav, er der efter instituttets opfattelse risiko for, at der skabes en ordning, hvor de kommunalt fastsatte regler bliver anvendt vilkårligt, og hvor det som borger bliver særdeles svært at kunne forudse og få kendskab til, hvilke rettigheder og standarder, kommunen skal sikre og leve op til. I den forbindelse skal instituttet gøre opmærksom på en undersøgelse udarbejdet af tænketanken Justitia i 2020, der viser, at borgerne i forvejen får sværere ved at identificere relevant lovgivning og gennemskue deres retsstilling inden for det socialretlige område, samt at der stilles høje krav til sagsbehandlerne på grund af et omfangsrigt og hyppigt ændret regelgrundlag. Det fremgår også, at Ankestyrelsen omgør et stort antal af kommunernes afgørelser på det socialretlige område, hvor det i 2018 næsten var hver tredje klage, der blev omgjort.¹

Et krav om, at reglerne skal ledsages af fortolkningsmateriale, kan også være med til at afhjælpe den praksis om hjemvisning, som ministeriet forventer, der vil blive skabt ved Ankestyrelsen, da Ankestyrelsen således har forbedrede muligheder for at kunne fastlægge fortolkningsbidrag.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Social- og Indenrigsministeriet skriver ind i lovbemærkningerne til den foreslåede § 11, stk. 2, at kommunalbestyrelsens fastsatte regler efter bestemmelsen, skal ledsages af en offentlig tilgængelig vejledning eller lignende, der kan anvendes som fortolkningsbidrag.

---

¹ Justitia, Analyse: Regelkompleksitet på det socialretlige område, 2020. Tilgængelig på: <http://justitia-int.org/analyse-regelkompleksitet-paa-det-socialretlige-omraade/>.

MULIGHED FOR AT FRAVIGE KRAV I FORHOLD TIL SUNDHEDS- OG SEKSUALUNDERVISNING OG FAMILIEKUNDSKAB

Med udkastet foreslås det, at kommunalbestyrelsen efter den foreslåede § 9 vil kunne træffe beslutning om at fravige krav om, at undervisningen i folkeskolen skal indeholde de obligatoriske emner, der følger af folkeskolelovens § 7, herunder sundheds- og seksualundervisning samt familiekundskab, og at undervisningen skal tilrettelægges ud fra de fagformål, kompetencemål og færdigheds- og vidensområder, der følger af folkeskolelovens § 10 (de almindelige bemærkninger, afsnit 3.4.2.).

Instituttet bemærker, at sundheds- og seksualundervisning samt familiekundskab (SSF) på folkeskolens forskellige klassetrin er af høj væsentlighed for børn og unge. Det er vigtigt, at alle børn og unge i Danmark sikres en grundlæggende viden og mulighed for at udvikle handlekompetence i forhold til køn, krop, seksualitet, rettigheder og sundhed i grundskolen. Efter instituttets opfattelse, understøtter en mulighed for at fravige kravet om undervisning i sundheds- og seksualundervisning samt familiekundskab efter den foreslåede § 9 ikke dette.

Instituttet ønsker i den forbindelse at gøre opmærksom på en evaluering af SSF foretaget på vegne af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i 2018, der blandt andet konkluderer, at der på mange skoler mangler ledelsesmæssigt fokus på og prioritering af SSF, og at der mangler den samme fokus i mange kommunale forvaltninger, hvor der ikke prioriteres ressourcer, tilbud til skolerne og/eller kvalitetssikringstiltag. Overordnet konkluderes det, at mange skoler kun delvist lever op til de bindende kompetencemål for Sundhed og trivsel samt Køn, krop og seksualitet, og at elevernes viden og/eller kompetencer inden for disse områder indikerer, at undervisningen særligt på folkeskoler er utilstrækkelig. Eksempelvis svarede blot 23 procent af de adspurgte 9. klasseelever, at de i skolen har hørt om FN's Børnekonvention, og 36 procent af de adspurgte 7. klasseelever svarede, at de i skolen har lært om forskellige former for seksualitet.²

---

² Als Research ApS, Evalueringsrapport: Evaluering af sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, 2019, kapitel 3.2. Tilgængelig på: <https://www.alsresearch.dk/news/257/61/18-01-19-Evaluering-af-sundheds--og-seksualundervisning-og-familiekundskab-SSF?page=news/257/61/18-01-19-Evaluering-af-sundheds--og-seksualundervisning-og-familiekundskab-SSF>.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Social- og Ældreministeriet ikke giver mulighed for, at kommunalbestyrelser efter den foreslåede § 9 kan beslutte at fravige krav om, at undervisningen i folkeskolen skal indeholde de obligatoriske emner sundheds- og seksualundervisning samt familiekundskab, og at undervisningen skal tilrettelægges ud fra de dertilhørende fagformål, kompetencemål og færdigheds- og vidensområder.

Instituttet bemærker desuden, at lovforslaget ikke indeholder en ligestillingsvurdering, selvom forslaget indeholder mulighed for at fravige regler på blandt andet dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Social- og Ældreministeriet foretager en ligestillingsvurdering af lovforslaget.

EVALUERING AF FRISÆTTELSEN AF KOMMUNERNE

Det fremgår af lovbemærkningerne, at der efter forsøgsperiodens ophør vil blive gennemført en evaluering af erfaringerne fra de syv kommuner, der indgås velfærdsaftaler med, herunder en evaluering af hvilke konsekvenser den omfattende frisættelse har haft for kvaliteten af indsatserne inden for de enkelte velfærdsområder, samt hvilke erfaringer der kan tjene som inspiration for andre kommuner. Der vil også blive gennemført en devaluering undervejs (de almindelige bemærkninger, afsnit 2).

Instituttet finder det positivt, at der foretages en devaluering og evaluering af frisættelsen af kommunerne. Instituttet anbefaler i den forbindelse, at der er særligt fokus på, om fravigelsen af regler i praksis medfører negative konsekvenser i forhold til de rettigheder, som børn, ældre og personer med handicap har, samt at ministeriet i den forbindelse inddrager relevante eksterne aktører.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Social- og Ældreministeriet i forbindelse med evalueringer af lovforslaget og velfærdsaftalerne, med inddragelse af relevante eksterne aktører, har særligt fokus på, om disse i praksis har negative konsekvenser i forhold til de rettigheder, som børn, ældre og personer med handicap har.

Der henvises til ministeriets sagsnummer 2020-10563.

Med venlig hilsen

Annecathrine Carl

JURIDISK RÅDGIVER

Høringssvar vedr. forslag til lov om velfærdsaftaler

Social- og Ældreministeriet har den 15. februar 2021 sendt et udkast til forslag til lov om velfærdsaftaler i høring.

KL takker for muligheden for at afgive høringssvar. Det har ikke været muligt at behandle høringssvaret politisk inden for tidsfristen, hvorfor der tages forbehold for senere politisk behandling.

Formålet med velfærdsaftalerne

Med forslaget til lov om velfærdsaftaler får syv udvalgte kommuner i perioden 1. maj 2021 til 30. september 2024 hjemmel til at fravige lovgivning inden for dagtilbudsområdet, folkeskoleområdet og ældreområdet.

KL bakker entydigt op om lovforslagets formål om at øge kvaliteten og nærværet i velfærden ved at lægge mere ansvar ud lokalt. Det styrker kvaliteten til gavn for den enkelte borger at flytte balancen væk fra kontrol og detaljestyrelse og hen mod fleksibilitet, faglighed, sund fornuft og lokal ledelse.

Med den yderligere frisættelse fra lovgivning og kommunal regulering får kommunerne, de enkelte tilbud, ledere og medarbejdere større handlerum til at gentænke tilrettelæggelsen af indsatserne på de udvalgte velfærdsområder, så de i højere grad tager udgangspunkt i lokale ønsker og faglige vurderinger. KL ser derfor frem til at følge de syv kommuners arbejde over de næste tre år og se den betydning, frisættelsen får for kvaliteten i indsatserne.

KL vil samtidig understrege vigtigheden af, at intentionerne med lovforslaget kommer til at gøre sig gældende på alle kommunale velfærdsområder i alle 98 kommuner.

Det er afgørende for KL, at velfærdsaftalerne ikke bliver en 'sovepude', men at der sideløbende pågår et arbejde med at videreudvikle kvaliteten på alle tre områder for alle kommuner. Der er allerede nu flere steder, hvor det er muligt at sætte ind med mere tillid og lokal ledelse uden at afvente forsøgene.

På skoleområdet har KL fx foreslået justeringer af minimumstimetallet, reglerne for elevfordeling i folkeskolen og Fælles Mål med henblik på at afbureaukratisere området og styrke den lokale fleksibilitet. Og på dagtilbudsområdet har KL aftalt med regeringen, at der skal laves en undersøgelse af kvaliteten i danske dagtilbud.

Dato. 2. marts 2021

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 3

På ældreområdet har KL ligeledes stillet en række forslag til, hvordan ældreplejen rustes bedst til fremtiden. Det gælder fx en ny, forenklet tilsynsmodel, et tættere samspil mellem visitationen og medarbejdere i driften og en mere systematisk udbredelse af faglige metoder, der understøtter sparring og refleksion i hverdagen.

Det er vigtigt, at disse og lignende forslag fortsat kan blive behandlet, imens forsøget står på.

KL vil desuden gøre opmærksom på, at der fortsat er behov for at styrke den lokale frihed på andre velfærdsområder end dagtilbudsområdet, skoleområdet og ældreområdet. Det gælder fx beskæftigelsesområdet og det specialiserede socialområde.

Tids- og procesplanen for velfærdsaftalerne

KL bakker op om regeringens intentioner med nærhedsreformen om at reducere unødvendigt bureaukrati. Derfor finder KL det også afgørende, at lovforslaget ikke pålægger kommunerne yderligere bureaukrati og administration.

Det er vigtigt, at de processer, der sættes i gang i forbindelse med velfærdsaftalerne, er præget af en høj grad af fleksibilitet. Det gælder fx kommunernes mulighed for løbende og nemt at kunne søge om frisættelse fra bestemmelser samt igangsætte og afprøve initiativer. Det er også i tråd med forsøgets hensigt om, at der lokalt skal være mulighed for afprøve løsninger og løbende gøre sig erfaringer.

Såfremt det er nødvendigt at fastlægge tidspunkter, hvor kommunerne kan søge om yderligere frisættelse, vil KL opfordre til, at den sidste mulighed for dette ikke er den 1. april 2022, jf. tidligere oversendte procesplan. Der vil med næsten to et halvt år tilbage af forsøget fortsat være behov for, at kommunerne kan gøre sig nye erfaringer i forhold til lovgivning, der begrænser de gode lokale løsninger. Det er desuden vigtigt, at en eventuel ansøgningsproces ikke bliver lang og omstændig.

KL finder det ligeledes afgørende, at den lokale gennemsigtighed i forhold til, hvilke kommunale regler de kommunale tilbud er friset fra, ikke medfører unødvendigt bureaukrati og øget centralisering. I bemærkningerne til lovforslagets § 6 fastslås det, at kommunens beslutninger efter lovens kapitel 4-6 skal fremgå af en samlet oversigt, gældende for både kommunale beslutninger og beslutninger foretaget i de enkelte tilbud. KL bemærker, at dette vil gå imod både aftalepartierne og kommunernes ønske om at lægge så meget frihed ud til de lokale tilbud som muligt. Flere af kommunerne efterspørger en tilgang, hvor man lokalt fastsætter få hegnspæle, mens resten vil være op til det enkelte tilbud. Såfremt kommunerne løbende igennem forsøget skal

Dato: 2. marts 2021

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 3

dokumentere, hvordan de enkelte tilbud vælger at gribe det an, vil det medføre uforholdsmæssigt meget administration. Det vil endvidere betyde, at processen i højere grad vil blive centraliseret stik imod ønsket om lokal frihed og fleksibilitet.

Evaluering af forsøgene

KL ønsker at understrege vigtigheden af, at erfaringerne fra de syv kommuner bliver samlet op på en måde, så de reelt set får effekt på lovgivningen og reguleringen på dagtilbudsområdet, folkeskoleområdet og ældreområdet, når forsøget er afsluttet. Det er således afgørende allerede fra forsøgenes igangsættelse at lægge sig fast på, hvilken viden der er behov for med henblik på, at erfaringerne vil kunne indgå i tilrettelæggelsen af den fremadrettede styring af områderne. Det er i den forbindelse vigtigt, at der afsættes den fornødne tid til at drøfte forventninger, tilgange, kvalitetsforståelser og brug af data i evalueringen, inden forsøgene sættes i gang.

Det er ligeledes vigtigt, at kommunerne i god tid inden velfærdsaftalernes ophør ved, hvilke lovgivningsmæssige rammer de skal agere indenfor efterfølgende.

Kommunale opmærksomhedspunkter

Foruden de generelle bemærkninger til lovforslaget henviser KL til de konkrete bemærkninger på hhv. dagtilbudsområdet, skoleområdet og ældreområdet, som de syv velfærdskommuner fremhæver i deres respektive høringsvar.

Med venlig hilsen

Hanne Agerbak
Kontorchef, Center for Social og Sundhed

Peter Pannula Toft
Kontorchef, Børn, Unge og Folkeskole

Dato: 2. marts 2021

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 3

Til: Social- og Ældreministeriet

Hørings svar over udkast til lov om velfærdsaftaler

Vi vil fra Rebild kommune gerne indlede med at sige tak for muligheden for at deltage i velfærdsaftalerne og vores mulighed for at bidrage til arbejdet omkring udfærdigelsen af lovgivningen. Vi sætter stor pris på den unikke mulighed, vi som kommune har fået med velfærdsaftalen, til at gentænke tilrettelæggelsen af vores dagtilbud med henblik på at skabe et løft i kvaliteten for borgerne.

I Rebild Kommune har vi taget positivt imod udkastet til lovforslaget, som grundlæggende er i overensstemmelse med vores forventninger og forhåbninger til lovforslaget. Det er med glæde, at vi noterer os, at der med lovforslaget også ses positivt på eventuelle ønsker om yderligere frihedsgrader. Vi har derfor kun enkelte kommentarer og ændringsforslag.

Yderligere frihedsgrader

Som det er nævnt indledningsvis, sætter vi pris på muligheden for at ønske om yderligere frihedsgrader. Vi kunne ønske, at der ville være en større fleksibilitet i ordningen, så vi dels kunne anmode løbende og så vi dels kunne anmode senere end april 2022.

Offentliggørelses-ordning § 6

Det ligger os meget på sinde, at offentliggørelses-ordningen ikke bliver en omfattende administrativ byrde. Som der er lagt op til i udkast til lovforslaget, skal vi som kommune beskrive og offentliggøre på hjemmesiden, hvilken lovgivning vi sætter fri fra. I Rebild Kommune har vi arbejdet med en omvendt metode – i tråd med aftaleteksten om velfærdsaftalen – hvor der i stedet beskrives, hvad der fastholdes som såkaldte 'hegnspæle'. Vi ønsker tilsvarende, at kravet om offentliggørelses kommer til at vedrøre, hvilke regler der fastholdes, fremfor at skulle offentliggøre, hvad der frisættes fra.

Dagtilbudsformer §§ 19 og 21

Af lovforslaget fremgår det, at §§ 19 og 21 omkring dagtilbudsformer fastholdes som hegnspæle. Vi ønsker frisættelse fra dette af hensyn til mulighederne for at etablere mere fleksible dagtilbudsformer. Der har allerede været udtrykt konkrete ønsker i kommunen om at forsøge med alternative mellemformer. Vi håber derfor, at I vil overveje, om det kunne blive muligt at etablere andre former for dagtilbud end de, der er fastlagt i §§ 19 og 21.

Evaluering

På side 10 i Udkast til lov om velfærdsaftaler fremgår det, at evalueringen foretages efter forsøgsperiodens ophør. Der har tidligere været lagt op til, at evalueringen skulle foretages afslutningsvis, men i god tid inden aftalens ophør, så der var god tid til at omstille sig lokalt til overgangen fra velfærdsaftale til fremadrettet lovgrundlag efter velfærdsaftalens ophør. Vi ønsker, at evalueringen tidsmæssigt placeres, så vi så vidt muligt kan have tid til at planlægge omstillingen fra under til efter velfærdsaftalen.

Børneattester

Det fremgår af Aftale om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet, at reglerne om indhentelse af børneattester i dagtilbud mv. fastholdes. Det forventer vi naturligvis fortsat er gældende, og det ønsker vi fortsat at håndhæve, men vi bemærker, at det ikke fremgår af Udkast til forslag til lov om velfærdsaftale.

Venlig hilsen

Borgmester Leon Sebbelin og Direktør Vibeke Lei Stoustrup

Social- og Ældreministeriet
Maria Schultz
masz@sm.dk

Dato: 3. marts 2021

Høringssvar til udkast til lov om velfærdsaftaler

Skole og Forældre takker for invitationen til at afgive høringssvar til det tilsendte udkast til lov om velfærdsaftaler.

Som det fremgår af høringsbrevet, er det tanken at opsplitte lovforslaget i to selvstændige lovforslag på henholdsvis Børne- og Undervisningsministeriets område og Social- og Ældreministeriets område. På den baggrund, og da Skole og Forældres område er folkeskolen, forholder vi os i dette høringssvar alene til den del af lovforslaget, der vedrører folkeskolen.

Helt generelt hilser Skole og Forældre velfærdsaftalerne med Esbjerg og Holbæk kommuner om frikommuneforsøg på skoleområdet velkomment, og nærværende udkast til lov sætter efter Skole og Forældres opfattelse en god ramme for ordningen.

Der er en god balance mellem frisættelse til at finde nye måder at være skole på og fastholdelse af lovmæssige krav, som giver elever og forældre den nødvendige retssikkerhed.

Skole og Forældre bifalder lovforslagets præmis om, at eventuelle fravigelser fra reglerne om skolebestyrelsens sammensætning, kompetence og valg til skolebestyrelsen kun må ske, hvis det styrker skolebestyrelsens rolle og indflydelse på beslutninger af betydning for elever og forældre. Der er med de formuleringer i lovforslaget mulighed for, at forsøgene i de to kommuner kan inspirere til nye organisationsformer, som styrker engagementet i skolen.

Med venlig hilsen

Rasmus Egelberg
Formand for Skole og Forældre
Dir. tlf. 2327 0538
rae@skole-foraeldre.dk

Cecille Harrits
Næstformand for Skole og Forældre
Dir. tlf. 2840 5030
ch@skole-foraeldre.dk